

DELAVSKA ENOTNOST

Čim več boš pridelal, čim večja bo storilnost tvojega dela, tem lažje boš uredil svoje gospodarstvo. Iz tega pa sledi za nas, iz tega sledi za ljudske, za delovne množice našega naroda, da moramo dvigniti produktivnost svojega dela, da je delo danes moralna dolžnost, da je delo za nas čast in ponos.

Boris Kidrič.

GLASILO ENOTNIH STROKOVNIH ZVEZ DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV SLOVENIJE

Leto I, št. 11 Izhaja vsako soboto Ljubljana, 28. julija 1945 Cena Din 2.—, Mesečna naročnina Din 8.—

Začnimo s pripravami za prvi kongres Enotnih strokovnih zvez Slovenije! Tržaško delavstvo ne popušča!

Dragi tovariši in tovarišice!
Prve mesece po osvoboditvi smo se posvetili predvsem ustanovitvi organizacij in forumov Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščencev, da se tako ustvari podlaga za pravo delovanje strokovnih organizacij. Že v tej prvi fazi smo posvetili mnogo naporov tudi najnujnejšim nalogam politične graditve naše nove ljudske države ter rešitvi najnujnejših vprašanj gospodarske obnove.

Kongres Enotnih strokovnih zvez Slovenije

Ta prvi kongres naše nove enotne strokovne organizacije bo predvidoma 8. in 9. septembra 1945. leta. Kongres, ki ga bodo tvorili delegati podružnic in krajevnih svetov Slovenije, bo pregled vsega doslej opravljenega dela na ozemlju Slovenije in priprava za vsedravninski kongres ESZDN Jugoslavije.

Ce hočemo, da bo ta kongres dosegel popoln uspeh, je potrebno, da začnejo vse naše strokovne organizacije nemudoma s pripravami za kongres. Predvsem je treba organizirati še tisto delavstvo in nameščence, ki je vredno članstva v naših organizacijah, a doslej še ni bilo zajeto v organizacijski okvir. Do vseh podrobnosti je treba izvesti organizacijo vseh forumov strokovnih organizacij v Sloveniji, krajevnih odborov, krajevnih strokovnih svetov in federalnih tajništev, kolikor doslej še niso formirani.

Urediti in izpopolniti je treba upravno in blagajniško poslovanje strokovnih organizacij. Glavni odbor je v ta namen dal izdelati obrazce in tiskovine, ki vam bodo v prihodnjih dneh dostavljene s podrobnimi navodili.

Tudi drugače je treba izvesti vse priprave za kongres. Potrebno je, da sklenite seje in sestanke, na katerih boste razpravljali o delu, ki ga moramo izvršiti še pred kongresom; izdelati morate podroben pregled dosedanjega dela ter pripraviti načrt za delo, ki ga morate v vseh smereh še opraviti.

Posebno pozornost pa morate posvetiti tistim panogam delovanja, ki jih spodaj navajamo kot naloge

predkongresnega tekmovanja
med podružnicami oziroma tovarnami, delavnicami, uradi in ustanovami, med krajevnimi odbori, krajevnimi strokovnimi svetovi in federalnimi tajništvi posameznih zvez. To predkongresno tekmovanje s tem razpisujemo.

Na podlagi poročil o izvršenem delu bo kongresni odbor ugotovil, katera strokovna organizacija je v primeri z ostalimi enakovrstnimi organizacijami dosegla najboljši uspeh v posameznih panogah tekmovanja ter v celokupnem delovanju. Organizacije z doseženimi najboljšimi uspehi bo kongres proglasil za zmagovalke v tekmovanju, glavni odbor pa bo poskrbel, da bodo te organizacije prejele od kongresa primerno priznanje.

Tekmuje se tako, da bo kongres ugotovil, katera strokovna organizacija je dosegla najboljši uspeh:

- a) v pogledu organizacije,
- b) v ostalem delovanju, ki je v njenem okviru.

K točki a): V POGLEDU ORGANIZATORNEGA DELOVANJA razpisujemo tekmovanje v tehle točkah:

1. Vprašanje vpisanega članstva v odnosu do skupnega števila zaposlenih delavcev in nameščencev dotičnega obrata oz. ustanove;

2. vprašanje izvedbe čim popolnejše notranje organizacije (organizacija notranjega poslovanja podružnice, ureditev podružnične pisarne itd.);

3. vprašanje rednega pobiranja in nakazovanja vpisane in članarine;

4. število sej, članskih sestankov, zborovanj, mitingov itd.;

5. delo za ustvaritev čim večje enotnosti med delavci in nameščenci.

K točki b): V POGLEDU SAMEGA DELOVANJA strokovnih organizacij pride v poštev tekmovanje v naslednjih panogah:

1. Delo pri podpiranju organov ljudske oblasti pri izgraditvi in utrditvi demokratične federativne Jugoslavije in sicer:

- a) sodelovanje z organizacijami in odbori Osvobodilne fronte ter z organi ljudske oblasti;
- b) populariziranje temeljnih načel Osvobodilne fronte;
- c) sodelovanje pri ugotavljanju zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev;
- d) borba proti petokolonam, saboterjem, vojnim dobičkarjem in špekulantom; borba proti vsem poskusom reakcije, ki so naperjeni zoper demokratične pridobitve narodno osvobodilne borbe;
- e) sodelovanje pri volitvah v NOO (sodelovanje v predvolilni kampanji, pri reklamacijah, pri sestavljanju kandidatnih list, pri volilni agitaciji, pri sodelovanju z odbori Osvobodilne fronte v zvezi z volitvami, udeležba pri volitvah).
2. Udeležba pri obnovi in graditvi gospodarstva in sicer:

a) Organizacija vseh delovnih naporov (disciplina dela, razvijanje iniciativnosti, prirejanje tekmovanj v delavnicah, borba zoper gospodarske škodljivce v obratih,

pravljen odnos delavcev do tehničnega osebja in poslovdij v obratu);

b) sodelovanje z organi ljudske oblasti v državnem sektorju gospodarstva (sodelovanje v upravah državnih podjetij in narodne imovine; sodelovanje pri gospodarskih ustanovah, pomoč gospodarsko upravnim in tehničnim organom države v organizaciji, upravljanju in kontroli proizvodnje);

c) delo v zadržnem sektorju gospodarstva (ustanavljanje obnovitvenih in drugih zadrug, ter sodelovanje v zadržnem delu);

d) dvig produkcije v primeri s predvno produkcijo;

e) uspehi pri ekonomičnem izkoriščanju surovin;

f) udarniško ravnanje s stroji in napravami ter odstranjevanje tehničnih nedostatkov;

g) udarniško delo pri obnovi gospodarstva (število udarniško opravljenih delovnih ur, višina in uporaba mezde za udarniško delo, količina udarniško izdelanih produktov).

3. Skrb za izboljšanje gmočnih razmer delavcev in nameščencev:

a) dviganje življenjskega standarda delavcev in nameščencev (sodelovanje pri pravilni oskrbi delavcev in nameščencev z življenjskimi potrebščinami; samopomoč potom ustanavljanja delavsko nameščenskih konsumnih zadrug, ustanavljanje in obratovanje delavskih kuhinj (menz) v obratih);

b) priprave za sklepanje kolektivnih pogodb (zbiranje statističnega materiala za določitev norme produkcije iz predvojnega časa; sestavljanje indeksov življenjskih stroškov, predlogi glede tarifne politike, osnutki za določitev akordnih mezd, izvedba uredbe o mezdah in plačah; izenačitev moških in ženskih delavcev glede mezd pri enakem delu in z enakim učinkom);

c) zaščita vajencev (zaščitni ukrepi glede vajencev; strokovna in splošna izobrazba vajencev);

d) ustanavljanje in poslovanje otroških domov, zavetišč in otroških jasi;

e) sodelovanje v socialnih ustanovah (invalidi, ranjenci itd.);

4. Kulturno prosvetno delovanje:

a) strokovna izobrazba delavcev in nameščencev;

b) splošno prosvetno delovanje (knjižnice, tečajji, odrske prireditve, predavanja, diskusijske ure, bralne ure, kolektivno poslušanje radijskih ur itd.);

c) politični in strokovni tisk (število naročnikov, čitalnice, zbirke za tiskovni sklad);

d) vzgoja in ustvarjanje kadrov za strokovne organizacije.

V gornjem pregledu nismo mogli zajeti prav vse vrste delovanja, ki ga morajo razvijati naše strokovne organizacije. Prepriščena se iniciativnosti in iznajdljivosti organizacij in forumov, da vključijo v tekmovanje še ostale važne panoge udejevanja.

Dolžnost vseh naših organizacij je, da temeljito proučijo vse možnosti udejevanja v gori navedenih smereh. Sestaviti je treba za vsako strokovno organizacijo podroben načrt dela v vseh zgoraj navedenih panogah; načrt naj se predloži v

razpravljanje na pogostih članskih sestankih, na katerih naj članstvo po svojih lastnih skušnjah stavi predloge glede posameznih vrst delovanja. Tako je n. pr. treba po skupnem dogovoru sestaviti pregled produkcije posameznih tovarn in obratov v predvojnem času ter na podlagi tega pregleda, ob upoštevanju sedanjih razmer in možnosti, izdelati podroben načrt, s katerim bo določeno, na kakšen način in v kakšni meri naj posamezni delavec in nameščencev, posamezni obrat ter posamezna tovarna dvigne sedanjo produkcijo preko predvojnega stopnje do skrajnih meja možno, stl. Načrt se mora primerno razdeliti na časovna razdobja ter ob koncu vsakega razdobja na skupnem sestanku ugotoviti, v kakšni meri je bil načrt izveden, poiskati razloge morebitnega nezadostnega uspeha in določiti način, kako naj se doseže polna izvedba stavljenih nalog. Na enak način je treba postopati ne le tedaj, ko gre za dvig produkcije, temveč v vseh ostalih panogah tekmovanja.

O tako izvršenem delu mora vsaka podružnica ter vsak forum sestaviti za svoje področje podrobno poročilo, ki naj vsebuje vse potrebne statistične podatke in ki naj bo tako sestavljeno, da bo Glavnemu odboru omogočeno na podlagi poročila ugotoviti vzroke za morebitne neuspehe ter predlagati kongresu v odobritev ukrepe, ki bodo omogočili, da se vsi nedostaki odstranijo.

Ta poročila morajo priti v roke Glavnemu odboru najpozneje 14 dni pred začetkom kongresa, t. j. najpozneje do

25. AVGUSTA 1945.

da bo kongresni odbor lahko pravočasno izdelal skupno poročilo.

Po zgledu kongresa strokovnih organizacij Srbije bo Glavni odbor ESZDN za Slovenijo predložil AVNOJ-u, da proglasi za junaško delo in odkljuje z redom dela vse tiste naše tovariše, ki so z udarniškim delom dosegli največje uspehe; pri dviganju produkcije ter izboljšanju produkcijskega procesa. Zato pozivamo vse forume, da v svojih poročilih navedejo vse primere pravega udarniškega dela, s katerim je posameznim članom resnično v zelo veliki meri uspelo dvigniti in izboljšati produkcijo. Ta poročila morajo vsebovati ne le vse osebne podatke o članu-udarniku in njegovo karakteristiko, temveč tudi v podrobnosti način njegovega dela in številčne podatke o njegovih uspehih. Za vsako navedbo v poročilu je treba priložiti dokazila ali navesti način, kako jih je mogoče kontrolirati, ker bo kongres mogoče predložiti v odlikovanje le tiste tovariše, ki bodo dosegli najvišje uspehe s pravilno pojmovanim udarniškim delom. Takim tovarišem bo dano priznanje tudi v okviru strokovnega gibanja, po možnosti jim bodo naklonjene posebne ugodnosti (omogočen jim bo brezplačen dopust v počitniških domovih, užitivi določeno posebno ugodnost pri plačevanju voznine na železnici itd.).

Trdno smo prepričani, da bodo vse naše strokovne organizacije pravilno razumele velik pomen, ki ga bo imel prvi kongres Slovenije v osvoboditvi in prenovljeni demokratični federativni Jugoslaviji za vse naše strokovno gibanje, ter bodo za to v polni meri izpolnile svojo dolžnost.

Smrti fašizmu — svoboda narodu!

GLAVNI ODBOR ESZDN ZA SLOVENIJO

Tržaške množice so v znak protesta proti težkim življenjskim pogojem in sistematičnemu odpravljanju demokratičnih ustanov v Trstu ponovno manifestirale svoje težnje po pravi demokraciji in po človeka dostojnem življenju

20. julija je Trst spet pokazal svojo enotnost, solidarnost in neuklonljivo voljo, da brani svoje priborjene pravice. Delavci, nameščenci in trgovci, skratka vsi sloji prebivalstva so stopili v stavko.

Že prej so demokratične protifašistične organizacije mesta Trsta poslane anglo-ameriški vojni upravi svoje zahteve zaradi kritičnega gospodarskega položaja in težkih življenjskih pogojev delovnih množic, zaradi sistematičnega odpravljanja demokratičnih ustanov v Trstu s strani anglo-ameriške vojne uprave kakor tudi zaradi aretacij protifašističnih borcev.

Te zahteve so bile sledeče: da se pojasni položaj aretiranih protifašistov, da se spoštujejo demokratične ustanove, ki so rezultat ljudske volje, da se plače delavcev in nameščencev spravijo v sklad s cenami življenjskih potrebščin, da se obnovijo ljudske menze, da se reši vprašanje brezposelnosti, da se ustanovi posebna komisija za raziskovanje nezakonite obogatitve in da se ukinejo razni obdtiki plač osebam, ki so pozvane na vojno dolžnost.

Na pogajanjih ni bil dosežen nikak sporazum. Ker zavezniške vojne oblasti niso hotele pristati na zahtevo protifašističnih demokratičnih organizacij, se je v sporazumu z Enotnimi strokovnimi organizacijami proglasila 24-urna splošna stavka v Trstu.

»Ljudska pravica« je prinesla sledečo silko Trsta na dan stavke:

»Že v zgodnjih jutranjih urah so se zgrinjale grude delavcev proti morju. Ves Trst je zapustil delo, samo delavcev in nameščencev je stavalako 150 tisoč. Udeležba pri stavki ni mogla pokazati večjega razumevanja današnjih problemov Trsta in disciplina je bila hvale vredna. Stavka je bila res veličasten dokaz moči tržaškega ljudstva, ki je vstalo v obrambo svojih demokratičnih ustanov in svojih gospodarskih zahtev.

Ves dan je bil Trst kakor mrtev. Lahko bi hodil ure in ure, bi ne videl drugega kakor zidove ter zaprta vrata trgovin in uradov. Ves dan ni vozil niti en tramvaj, niti vlak. Trg je bil prazen, niti ene branjevke ni bilo na njem. Vsi lokali, gostilne in restavracije so bile zaprte, tako da so slučajni obiskovalci Trsta morali ves dan lačni in žejni občudovati Tržačane. In Tržačani! Ves Trst, Slovenci in Italijani, delavci in obrtniki, uradniki, nameščenci in trgovci,

intelektualci, pristaniški delavci in ribiči z ženami in otroki, vsi so bili na plaži. Od Miramara pa do Barkovelj je bilo eno samo vrvenje in taka gneča, da se je človek težko prenil do morja. Bill so tam ves dan, mnogi brez jedi in pijače. Po praznih ulicah mesta so pa hodile policijske patrole in drveli vojaški avtomobili.

Tak je naš Trst! Pokazal je svojo vdanost na čelu demokratičnih ustanov. Manifestiral je solidarnost z aretiranimi protifašisti. Stavka je še bolj utrdila enotnost protifašistov Trsta, saj je delavstvo povedlo za seboj res vse mesto.

Stavkal ni samo Trst, temveč je stavka zajela vso okoliško industrijo. V Trzinu, Sredipolju, Pierisu, v Ronkih in drugih krajih okoli Tržače je stavkalo nad 14 tisoč delavcev in nameščencev. Ta stavka je bila edinstvena za Tržič po svoji širini in discipliniranosti. Roletе vseh trgovin so bile spuščene, glavna vrata vseh fabrik zaprta in meščani so sodelovali v stavki enotni kot še nikoli doslej.

V Miljah je stavkalo nad 3 tisoč delavcev. Stavkovni val je zajel tudi Furlanijo. V Vidmu se je zbralo nad 30 tisoč delavcev z zastavami in s transparenti. Zahtevali so kruha, dela in svobode za ljudstvo, prostost partizanom in zapore fašistom, odpravo črne borze, svobodo tiska in zborovanja. Prav tako uspešne so bile stavke v Čedadu, Fordenomu in drugje.

Tudi v Gorici so delavci večjih podjetij stopili v stavko in se pokazali solidarne z delovnimi množicami Trsta.

Čeprav tržaško delavstvo ni dobilo vsega tistega, kar je zahtevalo, ne more nihče reči, da stavka ni uspela. Uspehi stavke so izredne važnosti. Stavka je pokazala vso jekleno prekaljenost in vztrajnost tržaških delovnih množic in pokazala je, da gre tržaško delavstvo neomajno po poti do končnega cilja.

Enotnost italijanskega in slovenskega prebivalstva, ki se je skovala v težkih časih italijanskega in nemškega fašizma, se pogloblja iz dneva v dan. In ta enotnost, zvezana z borbenostjo in vztrajnostjo množičnega demokratičnega gibanja v Trstu, ki mu stoji na čelu delavski razred, bo prinesla Trstu prej ali slej tisto, kar Trst hoče.

Novi zakoni AVNOJ-a

Beograd, 25. jul. Predsedstvo AVNOJ-a je izdalo naslednje sporočilo:

»Na svojem zasedanju 23. julija 1945 je predsedstvo AVNOJ-a izdalo naslednje zakone:

Zakon o vzetju kovinskega zasedbenega denarja iz obkta,

Zakon o kovanju drobiča demokratske federativne Jugoslavije,

Zakon o postavitvi plovnih objektov, ladjedelnice, luk in pristanišč na morju pod upravo ministrstva za promet demokratske federativne Jugoslavije,

Zakon o delavskih zaupnikih,

Zakon o poljedelsko-strojni službi,

Zakon o zaščiti kulturnih spomenikov in prirodnih redkosti demokratske federativne Jugoslavije.

Na isti seji je predsedništvo AVNOJ-a potrdilo resolucijo oblastne narodne skupščine Kosova in Metohije, s katero se ozemlje Kosova in Metohije priključuje federalni Srbiji kot njen sestavni del.

Prav tako je predsedstvo AVNOJ-a potrdilo izvolitev članov za AVNOJ, ki so jih izbrali zastopniki oblastne narodne skupščine Kosova in Metohije na svojem zasedanju 8. 9. in 10. julija v Prizrenu.

ki ste nas v borbi vodili, da se bo v osvoboditvi domovni čim prej dvignila produkcija, da bo vojska imela orožje, kmetje stroje, mi pa vse tiste pravice, ki jih doslej slovenski delavec še nikdar ni imel.

Generallajtnant Drapšin je v svojem govoru naglašal:

V izgradnji naše mehanizirane vojske ima glavno vlogo kovarska industrija. Iz razgovorov z vašimi tovariši sem posnel, da ste vi v teh dneh na udarniški način izvršili velika dela za našo tankovsko armijo. Brez vas bi mi ne mogli izvršiti naloge, to je ustvariti vojske, kakršne doslej še ni bilo, čeprav moramo nadoknaditi delo 25 let v stari Jugoslaviji in tudi delo zadnjih štirih let, ko smo se borili brez sodobne motorizirane armade. Vi, jeseniški kovinarji ste v zadnjih letih storili za našo vojsko veliko in se vam v imenu borcev in oficirjev I. tankovske armije najiskrenejše zahvaljujem! Ob zavesti vaše požrtvovalnosti postajamo še bolj odločni, da izvršimo svoje naloge in obljubim vam, da ne bomo pri izvrševanju svoje dolžnosti nikdar štedili svoje krvi. To nam nalaga vaše požrtvovalno delo.

Govor so zborovalci prekinjali z vzklikom jugoslovanski armadi, Titu in Stalinu. V imenu Rdeče armade je pozdravil zborovalce polkovnik Titarenko, za njim pa je takole govoril minister Leskošek:

»Pohvala generala Drapšina in predstavnikov Rdeče armade ni majhna stvar. Ko je prišla I. tankovska armija v Slovenijo, ji je šel delavski razred v vseh tovarnah

v pomoč. Delavci so izvršili velika dela, s pomočjo katerih se je mogla tankovska armija dokončno organizirati. V imenu Narodne vlode so vam za to delo zahvaljujem in obljubim, da bo naša vlada storila vse, da bo vaša tovarna šla čim prej v popoln pogon, in da se bo skoraj zakadilo iz vseh dimnikov. Okrajni odbor naj izbere tri delavce, ki so se pri delu najbolj izkazali, da bodo predlagali ministrstvu za industrijo in rudarstvo za odlikovanje.

Tovariši in tovarišice, nadaljujte z isto udarnostjo in požrtvovalnostjo, kakor ste začeli. Delajte z veseljem, saj ne delate več za tuje izkoriščevalce, temveč za svojo domovino, delate za sebe same!»

Po zborovanju so gosti obiskali martirnarno, kjer so delavci delali že 18. uro. Prišlo je namreč nujno delo in po 12-urnem turnusu so delavci prostovoljno sklenili, da bodo delali še 12 ur, samo da bo naslednji dan peč že delovala. Gostje so obiskali tudi plažve, valjarno, žičarno, li-varno in mehanično delavnico, kjer je minister Leskošek razlagal generallajtnantu Drapšinu izdelovanje posameznih izdelkov ter se kot strokovnjak-kovinar z delavcem pri stroju posvetoval o zboljšanju delovnih metod.

Priznanje, ki so ga jeseniški delavci dobili za svoje delo od ministra Leskoška in generallajtnanta Drapšina je zasluženno, vilo pa je vsem tudi novo voljo in dalo obliko novega poleta za premaganje vseh težav pri izvrševanju velikih in tudi najtežjih dolžnosti.

Visoko priznanje jeseniškim kovinarjem

Minister za industrijo tov. Leskošek, generallajtnant Drapšin in sovjetski oficirji na Jesenicah

Minister za industrijo in rudarstvo Franc Leskošek, komandant I. tankovske armije generallajtnant Peter Drapšin in trije sovjetski častniki so 21. t. m. obiskali Jesenice, kjer jih je pred tovarno pričakovala velika množica delavcev in mladine. Na dvorišču tovarne je bilo veliko zborovanje, ki ga je vodil predsednik krajevnega odbora strokovnih organizacij Andrej Pleš ter v imenu jeseniških kovinarjev svoj po-

zdravni nagovor zaključil takole:

Jeseniški kovinarji smo srečni, da je prišel k nam slavni Titov general Peter Drapšin, da so nas obiskali oficirji bratske Rdeče armade in da je prišel med nas večrajšnji delavec, današnji minister slovenske narodne vlade Franc Leskošek. Tako prisrčno nismo Jesenčani pričakovali še nobenih gostov, tako iskreni pozdravi še niso veljali nikomur, kakor veljajo danes vam,

Minister Leskošek govori na zborovanju

Za večjo disciplino v obratih

Delovna disciplina eden prvih pogojev za povečanje proizvodnje

Večkrat imamo priliko z zadoščenjem ugotoviti, da je naše delavstvo v splošnem zavedno: zaveda se svojih izrednih nalog v tem času obnove, ko prevzema v največji meri odgovornost pri ustvarjanju naše srečne prihodnosti in pri rasti ljudske oblasti. Toda, če govorimo o vrlih delavstva, ne smemo ostati tudi slepi za napake posameznikov, zlasti ne za pomanjkljivosti, ki ovirajo povečanje proizvodnje naših tovarn in delavnic. Zato moramo skrbeti, da bo vladala povsod, v sleherni delavnici in tovarni, vzorna delovna disciplina ter da se bo sleherni delavec in nameščene zavedal svoje odgovornosti kot zaposlenec in kot ustvarjalec gmotnih dobrin. Poglejmo, kaj piše o tem beograjska »Borba«:

»Pri skoraj devetmesečnem reševanju vprašanja proizvodnje in trgovine smo nedvomno dosegli nekatere pomembne uspehe. Številna naša industrijska podjetja, ki so bila mnoga povsem uničena, so začela zopet delovati. Tudi trgovina je delno oživela. Eden glavnih vzrokov, da uspehi v tem pogledu niso večji, je pa pomanjkanje delovne discipline v podjetjih. Ta pomanjkljivost je takšna, da so mnoge stroke naše industrijske proizvodnje občutno nazadovale, a pretežna večina industrijskih obratov še vedno ni dosegla višine predvojne proizvodnje. Da je to treba pripisovati v glavnem tudi pomanjkanju potrebne delovne discipline, je očitno najbolj v krajih, ki so osvobojeni že devet mesecev in kjer so delovni pogoji takšni, da bi ne smelo biti nobenih ovir za doseganje ne le predvojne višine proizvodnje, temveč bi morali predvojno proizvodnjo znatno preseči.

Da so delovne množice, ki so se še nedavno odlikovale z junaki in dejavnimi na bojišču in v zaledju, pripravljene in vnete, da zastavijo vse svoje sile za obnovo našega gospodarstva, da delajo za povečanje proizvodnje in srečo ter blagostanje naše domovine, kažejo jasno številni primeri požrtvovalnega dela skoraj v vseh naših podjetjih. Medtem pa v naših podjetjih, državnih kakor zasebnih, pogrešamo pri večini delavcev pogosto celo osnovno delovno disciplino; zaradi tega mnogi pomembni uspehi požrtvovalnih delavcev ne morejo priti do izraza sredi splošnega neodgovornega in nesmotnega dela. Naša podjetja, zlasti državna, so pogosto nedonorna, to se pravi, da stroški njihovega vzdrževanja in proizvodnje presegajo dohodke. To je treba predvsem pripisovati temu, da v večini podjetij še ni dosežena predvojna višina proizvodnje in ker so med izdatke vrzenci mnogi neupravičeni stroški, razen tega pa skoraj nič ne varčujejo s surovinami, z električno energijo itd.

V mnogih naših podjetjih si delavci, pogosto pod vplivom funkcionarjev strokovnih organizacij, razlagajo pomen in značaj uprave in upravnika podjetja, kakor da gre v upravi za navadne uradnike ali celo za pomožne osebe. Povsem naravno je, da so v podjetjih, ki jih upravljajo slabi, neodločni ali plašljivi upravniki, pojavi kršenja osnovne delovne discipline zelo pogosti ali že nekaj navadnega. Primeri so, da si podružnica strokovne organizacije podreja upravo podjetja tudi v takšnih zadevah, kakršne so n. pr. dovoljenje dopusta, začasnega izostanka itd. Posamezni funkcionarji strokovnih organizacij, ki grešijo v tem pogledu, očitno pozabljajo, da je upravniki podjetja z zakonom določen in zaščiteno vodja podjetja. Upravniki tovarne — edino on — je gmotno in kazensko odgovoren za poslovanje podjetja kakor tudi za njegovo donosnost. Zakon o pobijanju gospodarske sabotaže določa predvsem kazni za upravnika in upravo podjetja, ako pride v podjetju do zastoja ali nepravilnosti. Zato ne more torej nihče, tudi podružnica strokovne organizacije ne, prisiliti upravo podjetja, da plača zaposlene za neupravičene izostanke od dela. Da bi podjetje sploh moglo redno obratovati in da bi v njem vladala potrebna delovna disciplina, je potrebno, da vsi delavci in njihovi zastopniki v strokovnih in drugih organizacijah gledajo v upravi najvišje nadrejeno mesto ter najodgovornejše vodstvo podjetja.

Zelo pogosti so primeri, da delovno disciplino v podjetjih kršijo z neupravičnim opuščanjem dela med delovnim časom mnogi delavci, predvsem aktivisti strokovnih organizacij. Osvobodilne fronte in telesno vzgojnih organizacij. Zaradi takšnih neupravičenih zelo pogostih izostankov od dela, se je med delavci in nameščenci — pa tudi v nekaterih upravah — razpaslo mnenje, da takšno kršenje delovne discipline ne gre na škodo proizvodnje in splošnega napredka. Mnogi funkcio-

nari strokovnih organizacij si privsajajo pristojnost, da dovoljujejo sebi in drugim zaposlenecem v podjetju dopuste in zapuščenje dela zaradi sestankov in konferenc. Vsakdanji pojav je postalo, da mnogi prihajajo na delo nepozno ali da sploh izostajajo od dela zaradi »pomembnega in nujnega sestanka«. Za takšen nered ni opravičila v naših podjetjih. Nihče ne sme prejemati plače, ako ne opravlja v tovarni določenega dela, ki je potrebno za proizvodnjo in ki mu ga je določil upravnik. Med delovnim časom ne sme biti nobenih sestankov in konferenc za delavce in nameščence v obratih ali izven njih! Noben izostanek od dela, noben primer kršenja delovne discipline se ne more opravičiti z »javnim« ali podobnim opravkom.

Prvi pogoj, da dosežemo in presežemo višino predvojne proizvodnje je, da odstranimo takšne pojave kršenja delovne discipline v državnih in zasebnih podjetjih. Delavci in name-

Tovariši, čuvajte tajno svojih tovarn!

Pridne roke čistijo ruševine, ki nam jih je pustila vojna. Mesta, kjer so se prej šopirili sivi, grozotni kupi razvalin, dobivajo prijaznejše lice. Ljudstvo je napovedalo ruševinam neizprosno boj.

Stroji v tovarnah brnijo neutrudno; vedno novi se usposabljajo za delo. Vse, kar je bilo razbita in pokvarjenega v teku vojne, se popravlja in obnavlja, da bo lahko služilo svojem namenu. Naše delavstvo se prav dobro zaveda, da ni mogoče preko noči ustvariti udobnega in prijetnega življenja. Zaveda, da je od njegove pridnosti, od intenzivnega, načrtnega in pospešenega dela odvisno, v kolikem času se bo proizvodnja toliko dvignila, da bo lahko zadoščala potrebam ljudstva ne samo v Sloveniji, ampak v vsej Jugoslaviji. Nešteto imamo primerov množičnega, požrtvovalnega, udarniškega dela, v katerem se odraža nov duh našega delavca, njegov novi odnos do dela. Še nikoli v zgodovini ni naše delavstvo ustvarjalo dobrin zase, za svoje ljudstvo. Zdej jih ustvarja. In ta zavest mu daje tisti polet pri delu, mu daje tistih moči, da so že zdaj vidni znaki, kako blizu je čas, ko bo prav tako kakor sovjetsko delavstvo ustvarjalo čuda, ki bodo dvigala blagostanje v deželi.

Ta val požrtvovalnega, udarniškega dela, ki je objel naše delavstvo, naše kmete in vse delovno ljudstvo, ni po volji sovražnikom ljudstva. Toliko let so brez skrbi udobno in razkošno živeli v brezdelju na račun krvavih žuljev in znojov naših delavcev in kmetov! A zdaj so minili tisti lepi, stari časi. Toda ti elementi niso še izgubili upanja. Še vidijo ruševine, polomljene stroje, vidijo pomanjkanje strokovnih moči, vidijo pa tudi silovito ustvarjalno moč delovnih množic. Preprečiti hočejo tem množicam, da bi si ustvarile takšno življenje, kakršno si želijo. Kje pa se v prvi vrsti ustvarjajo materialni pogoji za tisto življenje, če ne prav v tovarnah? Kolikor več svojih proizvodov bodo delavci lahko dali na trg, toliko cenejši bodo. Kmet bo lahko dajal svoje pridelke ceneje, če bo kupoval druge potrebščine po nižji ceni. Kdo bo imel korist od vsega tega, če ne vse delovno ljudstvo? Če bodo ljudje lahko kupovali vse svoje potrebščine po nizkih cenah, se to pravi, da bodo lahko zadostili svojim potrebam. Blagostanje in zadovoljstvo v naši državi bo raslo.

Vse to gledajo in vedo tudi naši sovražniki. Oni pa nočejo tega. Oni bi hoteli, da se povrnemo na staro. Zato so usmerili svoje razdiralno delo na naše gospodarstvo. Delavci to vedo, zato jim ne nasedajo. Toda naši delavci marsikdaj grešijo, čeprav nehoti. V našem listu smo že pisali o tem, da ne sme nihče, ki ni v tovarni zaposlen, vedeti, kaj se v tovarni proizvaža, kakšne stroje ima tovarna, koliko se proizvaža itd. Ministrstvo za industrijo je tudi izdalo ukaz, da ne sme nihče v tovarno, kdor

Volilna zmaga laburistične stranke v Angliji

V četrtek ob 16. je bil uradno razglašen izid angleških parlamentarnih volitev. Dobili so:

Laburisti 369, konservativci 188, liberalci 10, nacionalni liberalci 14, neodvisni 8, neodvisna delavska stranka 3, komunisti 2, kandidat Commonwealth 1 mandat.

Na ta način je dobila opozicija 393 poslanskih mest ali mandatov, vlada pa 203 mandate. Laburisti so dobili 10.843.228, konservativci 8.004.615, liberalci 2.060.387, nacionalni liberalci 72.069, nacionalisti 140.221, komunisti 74.540, neodvisna delavska stranka pa 46.679 glasov.

V četrtek zvečer je ministrski predsednik Winston Churchill obiskal kralja ter mu podal ostavko svojega kabineta. Voditelj delavske stranke Clement Attlee pa je sprejel kraljevo povabilo, da sestavi novo vlado.

ščenci, predvsem pa aktivisti strokovnih organizacij morajo prvi najbolj dosledno vedno utrjevati ter varovati ugled uprave v svojem podjetju; skrbeti morajo, da pomagajo uvesti vse ukrepe uprave za povečanje proizvodnje ter donosnosti podjetja. Vestno morajo paziti, da ne bo nihče zapuščal dela med delovnim časom in skrbeti, da se bodo vsi delavci ravnali po predpisih uprave podjetja. Zgled morajo biti po svojem vestnem opravljanju delovnih dolžnosti in po spoštovanju ukrepov za utrjevanje delovne discipline. Delavci državnih podjetij se morajo okleniti podjetja kot resnično svojega, zato je pa treba, da utrjujejo delovno disciplino v obratu.

Delavci in nameščenci s svojimi zastopniki morajo v sodelovanju z upravami podjetij povečati napore za čim popolnejšo delovno disciplino v naših podjetjih! To je prvi pogoj in najboljše sredstvo, da v obnovljenih tovarnah dosežemo in presežemo predvojno višino proizvodnje ter da izpolnimo pogoje za poln razvoj naše industrije. V naporih za utrjevanje delovne discipline v naših podjetjih se kaže in pogloblja delavska zavest delavskih zastopnikov in vsega delavskega razreda.

nima dovoljenja od ministrstva. Vendar se dogajajo primeri, da se ta osnovna pravila kršijo in kar ima dostikrat zelo težke posledice. Naslednji primer naj pokaže, kakšnih trikov se poslužuje reakcija, da bi prodrla v tajno naše proizvodnje:

V neko tovarno se je pripeljal človek v uniformi sovjetskega podoficirja. Delegat ministrstva za industrijo ga je ljubeznivo sprejel in rade volje ustregel njegov željo, da bi si rad ogledal tovarno in delavce pri delu. Ni ga vprašal, ali ima dovoljenje od ministra, zadostovala mu je tujeva uniforma. Razkazal mu je tovarno. Neznanec je odšel, delegat pa je romal v zapor. Zakaj? Izkazalo se je, da takega človeka s tem imenom ni bilo v nobeni od enot Rdeče armade, ki so bile v bližini in katerih član naj bi ta podčastnik bil.

Tujec je bil špijon. Dobro si je zapomnil vse: kakšni so stroji v tej tovarni, kakšen je način dela, koliko tovarna proizvaža, kateri objekti so važni in kateri najvažnejši, skratka, dobil je točno sliko tovarne. Kakšni dragoceni podatki za tiste, ki hočejo, da tovarne ne obratujejo! Na tak način ne bo težko izvajati sabotaž, ne bo težko celo uničiti tovarne. Zdej pa premislite, tovariši, kdo bo nosil najtežje breme, če bi se sovražniku to posrečilo, če ne prav tisti, ki so vse to s svojimi rokami ustvarili? Znova bi se delavci znašli pred kupom ruševin in spet bi morali znova postavljati tisto, kar bi ne bilo treba, če bi se ta delegat držal navodil od zgoraj. Pa ne samo to, da bi morali znova graditi, ampak koliko bi od tega trpela skupnost, ker bi tovarna ne mogla dati na trg svojih izdelkov! Ker bi bilo izdelkov manj, zato bi bila tudi cena višja. Vse ljudstvo bi imelo od tega škodo.

Imamo pa še druge primere. Na raznih konferencah smo imeli priliko slišati stvari, o katerih bi delavci morali molčati: produkcija v številkah, o tajnih prostorih tovarne, o strojih. Te stvari se lahko iznesejo samo v razgovorih z ministrom ali od ministrstva poverjenimi ljudmi in pred člani najvišjega foruma strokovnih organizacij. Tovariši, tega ne smete iznašati nikjer drugje, tudi ne pred svojim prijateljem, čeprav ga dobro poznate. Saj ne, da bi hotel škodovati ali da bi morda povedal sovražnim agentom. Ne! Morda bo samo povedal svojim tovarišem o tem in oni spet dalje, vsi v dobri veri, da ne delajo nič slabega. Toda sovražnik ima vseposod nastavljena svoja ušesa. Zvedel bo, na podlagi teh dognanj bo izdelal pekleniški načrt in — delovno ljudstvo bo tisto, ki bo nosilo posledice!

Zato, tovariši, je vaša dolžnost, da molčite o vsem, kar bi lahko sovražnik izbral v svoje namene. Vaša naloga je, da tudi svoje sodelavce vzgajate v tem duhu in da ostro nastopite proti vsakomur, ki ne zna čuvati tajne!

Nova vlada bo morda sestavljena že do nedelje.

Bodoči ministrski predsednik Attlee je po uradni razglasitvi volilnega izida izjavil:

To je zelo značilen in zadovoljiv rezultat, ki kaže, da bodo izvoljeni poslanci vodili jasno in določeno politiko, ki bo temeljila na načelih in njih uporabi v skladu z zahtevami časa. Prvič v zgodovini je dobila laburistična stranka veliko večino. To nam bo omogočilo podpirati politiko, ki jo sleduje socialistična stranka. Priprčan sem, da so volilci spremenili svoje mnenje o politiki, ki jo hočejo imeti doma in v zunanjem svetu, in da nam tudi zaupajo. Jaz in moji tovariši se popolnoma zavedamo velike naloge, ki je pred nami.

Zbirajte za tiskovni sklad!

Navodila vsem podružnicam

Krajevni strokovni odbori in krajevni strokovno zvezni sveti

Že v Okrožnici štev. 53 z dne 19. VI. t. l. smo Vas opozorili na ustanavljanje krajevnih strokovnih odborov in krajevnih strokovnih zveznih svetov. V mnogih krajih so volitve že izvedli, vendar se ponekod opaža, da se na formiranje krajevnih odborov in svetov ne polaga potrebne pažnje. Zaradi tega naročamo, da povsod tam, kjer sta najmanj dve podružnici iste zveze, ustanovijo krajevni odbori zveze, in to na skupnem sestanku članov in članic iste zveze odnosno podružnic.

Mnogo podružnic je že ustanovljenih, tako da lahko trdimo, da ni pomembnejega kraja, kjer ne bi delovale naše strokovne organizacije. Toda zaradi uspešnega delovanja in potrebne strjenosti med vsemi podružnicami je nujno potrebno, da dobijo omenjene podružnice svoj skupen svet povsod tam, kjer obstojita najmanj dve podružnici različne stroke. V ta namen se v večjih krajih sklicujejo odborni podružnic različnih strok na skupno konferenco, na kateri se izvoli iz vrst najboljših in predanih tovarišev strokovno zvezni svet v dotičnem kraju. V manjših krajih se more to izvršiti na način, kakor ga predlagamo za volitev krajevne odbora zveze.

Navodila za poslovanje

V kratkem bodo prejele vse podružnice, KOZ kakor KSZ sveti, tiskana navodila za svoje poslovanje. Poslali bomo tudi legitimacije, ki jih zdaj izpolnjuje tajništva zvez, kakor tudi potrebne formulare za obračunavanje mesečne članarine.

Plačevanje članarine

Opozarjamo, da je treba plačati članarino že v istem mesecu, ko se izpolni pristopna izjava. Če se ponekod članarina ni pobirala zaradi tega, ker plače še niso določene, tedaj je treba članarino pobrati potem, ko bo razvrstitev jasna in to tako, da bo plačana že za tisti mesec, ko je član pristopil v organizacijo.

Seznam odbornikov in mesečni kartotečni list

Nekaj podružnic že obstoji, ne da bi nam poslane poročilo o ustanovitvi podružnice ter izvolitvi odbora. Da

bomo imeli pregled nad vsemi odbori, smo dali v tisk formulare »Seznam odbornikov«, ki jih bodo — v kolikor še niso — prejele vse podružnice. Formulir za navodili na drugi strani obdrži podružnica za sebe, drugi list, tiskan na eni strani, pa pošlje podružnica takoj na glavni odbor v Ljubljano.

Kartotečni list. Ta je namenjen podružnicam, ki morajo redno in vestno izpolniti vsak mesec vse rubrike z kar najkrajšimi oznakami. Kartotečni list namreč velja za vse leto; na to je treba misliti pri izpolnjevanju vseh rubrik. Toda to še ni vse. Te podatke, ki jih boste vi vnesli vsak mesec v kartotečni list, morate ob enem prenesti v dopis, ki ga pošljete v Ljubljano. Na ta način bomo prišli do teh potrebnih podatkov tudi mi, ki moramo imeti pregled čez celotno delovanje vseh podružnic v Sloveniji. To vam služi ob enem tudi za redna mesečna poročila, ki ste jih itak dolžni poslati, pristaviti pa morete še svoje posebne zadeve, ki so v vaši podružnici važne. Zelo bi želeli, da bi poslovanje v tem oziru bilo uspešno.

Delavsko-nameščenska radijska oddaja

Že nekaj nedelj se vrši od devete do pol desete ure dopoldne oddaja po ljubljanskem radiju. Želimo, da nam sporočite predvsem, v koliko se poslušajo te oddaje, odnosno ali bi želeli, da bi bila oddaja v kakšnem drugem času. Želeli bi tudi, da bi podružnice pripravile svoj lasten spored tako, da bi mogle same po svojih tovariših nastopiti v oddaji. Lahko pa tudi pošljete dopise ali članke, ki so splošnega značaja in bi jih mogli uporabiti. Posebno zanimivi bi bil opis kakšnega uspešnega dela, ki bi ga mogli s pridom uporabiti.

Pišča ter prejemanje „Delavske enotnosti“

Ker že obstojijo tajništva zvez, je treba odslej naslavljanje vso pošto na dotično tajništvo, kamor spada podružnica.

Kar se tiče prejemanja našega lista, je najbolje, da vsaka podružnica sama naroči list pri naši upravi, Miklošičeva 22. Na ta način bo odstranjena nerodnost, ki obstoja v tem, da je D. E. prišla v večjem številu na en naslov, kjer se niso dosti brigali za takojšnjo dostavo na posamezne podružnice. Glavni odbor ESDN Slovenije.

Pomagajmo žrtvam osvobodilne borbe!

Po dolgih štirih letih neznošnega trpljenja, borb in težkih preizkušenj nam je vendar zasijalo sonce prave svobode. Slovenski narod je raztrgal verige tisočletnega suženjstva. Zaživeli smo novo življenje in z udarniškim tempom se obnavlja naša porušena domovina.

Pri vsem tem ne smemo pozabiti na tiste, ki so nam priborili zlato svobodo, to so naši padli borci, vojniki-partizani, kateri so za srečno bodočnost slovenskega naroda žrtvovali lastno življenje. Pozabiti ne smemo njihovih družin — sirot, ki so ostale brez skrbne očetove roke. Pomagati moramo našim izselencem in internancem, katere je okupator vlačil po raznih nemških in drugih taboriščih in ki se zdaj vračajo vsi izmučeni na svoje izropane, požgane in opustošene domove. Posvetiti moramo vso skrb za izboljšanje njihovega položaja. Nikakor ne smemo dovoliti zagrenjenosti teh nepreskrbljenih trpinov, ampak urediti jim moramo vsestransko pomoč, bodisi v denarju, hrani, obleki itd.

Zavedati se moramo, da smo in ne moremo biti srečni, dokler del naroda trpi vsestransko pomanjkanje. Naša sreča bo popolna šele takrat, ko bomo vsi Slovenci in Jugoslovani kot otroci ene družine uživali sadove naše osvobodilne borbe.

Da bomo pa to čimprej dosegli, moramo sistematično pristopiti k reševanju tega vprašanja. Z ozirom na to pozivamo vse tiste tovariše in tovarišice, katerim je usoda te krute bratormorne vojne še pustila zdravje, družine in imetje, da si živo predočijo položaj prizadetih partizanskih družin, vdov in sirot ter naših vračajočih se izgnancev in internirancev, katerih domovi so pogorišča in ruševine. Ne smemo dopustiti, da bodo danes lačni, brez strehe in obleke. Grobovi njihovih očetov-hranilcev, bratov in sestra po gorah in gozdovih širom naše osvobodjene domovine ter pepel naših narodnih mučenikov po nemških krematorijih nam kličejo: »Za vas so bila žrtvovana naša življenja. Zaradi bor-

be s fašizmom in za svobodo naroda so osteklenele naše oči in razpadajo naši udi. Kot narod in posameznik dajte našim otrokom res očetovsko pomoč! Naša dolžnost je, da se temu klicu z globoko čuječnostjo v srcu tudi odzovemo.

Zato tovariši in tovarišice, delavci in delavke, nameščenci in nameščence, obrtniki, kmetje in zavedni industrialci, pokažite, da smo vredni uživati s potoki krvi naših padlih borcev in z morjem solza trpečih in preganjanjih njihovih družin priborjeno svobodo. Preskrbimo jim stanovanja in pomagajmo jim s prehrano! Zbirajmo denarne prispevke za izboljšanje njihovega položaja!

Žrtvujemo tedensko gotove nadure udarniškega dela v pomoč tem trpinom. Strokovne organizacije, podružnični odbori in aktivisti Osvobodilne fronte, tolmačite to važno zadevo prebivalstvu širom Slovenije in uspehi ne bodo izostali. Ustvariti moramo tesno sodelovanje vseh množičnih organizacij, strokovnih zvez, AFŽ in ZMS, da bodo uspehi čim večji. Zbirala se bodo darila v naravi in denarju. Prispevke v naravi bodo razdeljevali res najpotrebnejši krajevni NOO ali odbori OF sporazumno z okrajnimi socialnimi referenti. Denarni prispevki pa se bodo stekali v posebej za te svrhe ustanovljeni fond za podporo žrtev osvobodilne borbe širom Slovenije.

Delitev pomoči iz omenjenega fonda se bo vršila sistematično, po predlogih krajevnih in okrajnih NOO ali odborov OF. Le tako se bo pomoč pravilno in pravično delila tistim, ki so prvenstveno najbolj potrebni in so za časa okupacije doprinašali največje žrtve.

Naša sveta dolžnost je, da se kot celota odzovemo klicu teh pomoči najbolj potrebnih, da darujemo in pomagamo pri zbiranju pomoči našim množičnim organizacijam po strokovni, ženski in mladinski liniji. Delajmo z gestom!

»Odpri srce, odpri roke, tolaži rodne brate vse!«

Diaci Lojze

Korak naprej k ureditvi našega novega socialnega zavarovanja

V teži gospodarski in politični borbi za reakcijo si je delavski razred izvojeval važno pridobitev: zavarovanje za primer bolezni, nesreče, onemoglosti in smrti. V stari Jugoslaviji smo dobili v letih socialnega vrenja med drugim tudi dokaj moderen zakon o socialnem zavarovanju, ki pa je ostal v glavnem le na papirju. Reakcija, ki se je v začetku potuhnila, se je kmalu znašla in oprezno, a vendar dosledno pričela z demontažo našega socialnega zavarovanja. V času, ko je na račun sramotnih mezd postala stara Jugoslavija Indija Koromandija za naganje kapitalov raznih »domačih« in tujih gospodarstvenikov, so prav ti krogi začeli z načrtno borbo proti socialnem zavarovanju, češ da gospodarstvo ne prenese teh izdatkov. Tudi na tem polju je reakciji uspelo razbijati delavski razred: ločiti rudarje, železnice in mornarje od ostalih delavcev, ustvarjati jez med delavci in zasebnimi nameščenci na eni ter državnimi uslužbenci na drugi strani. Na ta način smo se znašli pred tako različnimi zavarovalnimi sistemi, da so bili v resnici potrebni dobri pravniki, ki so v tem pestrem mozaiku razlagali, »kdo spada v zavarovanje in kdo je delavec odnosno nameščenec«.

Pri tem razdiralnem delu so hote ali nehoti sodelovali tudi nekateri, ki so sicer izšli iz vrhnih plasti delavskega razreda, ki pa so se kmalu odtujili razredu, iz katerega so izšli ter vodili tako politiko socialnega zavarovanja, ki je v delavskem razredu vzbudila ne samo kritiko, temveč tudi nezaupanje, ker ga je reakcija skušala izrabiti v svojo korist.

Naša narodna oblast je še v teku krvave narodno osvobodilne borbe začela pripravljati teren za novo socialno zavarovanje, ki mora združiti vse umske in ročne delavce, se raztegniti tudi na poljedelske delavce ter v svoji naslednji etapi objeti vse delovno ljudstvo. Naš tedanji socialni odsek SNOS-a je pod vodstvom tov. Toma izdal več načrtov. Prav tako so to storili socialni odseki v ostalih federalnih enotah.

Na podlagi teh načrtov in sklepov prve konference Enotnih strokovnih zvez v Beogradu, ki so postavili jasne temelje našega bodočega socialnega zavarovanja, je AVNOJ 2. maja 1945 sprejel zakon o izvedbi socialnega zavarovanja na območju demokratične federativne Jugoslavije.

Ko smo pristopili k uresničitvi sprejetih nalog, smo tudi na tem polju nalezli na velike težave. Vojna, zlasti pa okupacija, sta zadali našemu zavarovanju težke udarce, zlasti na administrativnem in finančnem polju. Narodna oblast se ni ustrašila težav, temveč je krepko zagrabila za delo. Stomilijonsko posojilo, ki ga je te dni odobrilo zvezno ministristvo za finance, daje materialno možnost za takojšnje oživiljenje novega nosilca socialnega zavarovanja.

Na drugi strani pa je prav zmaga našega narodno osvobodilnega gibanja odstranila vse težave, ki so v stari Jugoslaviji ovirale zdrav razvoj socialnega zavarovanja. Razlike med delavci, privatnimi in državnimi nameščenci so padle tudi v socialnem zavarovanju; umetnih pregrad ni več. Uredbi o mezdah in plačah delavcev, zasebnih in državnih uslužbencev sta pa ustvarili podlago za unifikacijo našega socialnega zavarovanja.

Združitev vsega državnega ozemlja v eno samo valutno področje je šele omogočila, da se je v Zagrebu sklicala konferenca, ki je v dnech od 9. do 16. t. m. reševala vprašanja praktične organizacije našega novega nosilca socialnega zavarovanja.

Na konferenci so poleg zastopnika Glavnega odbora Enotnih strokovnih zvez Adama Katiča sodelovali zastopniki ministrstev socialne politike iz federalnih enot, zastopnik zveznega ministrstva in zastopnik raznih ustanov socialnega zavarovanja. Konferenco je otvoril tov. Debevc, na kar je tov. Krekič v posebnem referatu označil naloge konference. Prvotno bi moralo delo konference objeti le panogo pokojninskega zavarovanja, potem pa se je raztegnilo na vse ostale panoge socialnega zavarovanja. Formirane so bile tri komisije in sicer administrativna, materialno računska in knjigovodstvena. Vse tri komisije so udarile delale vse teden in končno predložile svoje zaključke plenumu v odobritev, plenum pa jih je predložil v odobritev delegatu ministrstva za socialno politiko DFJ.

V glavnem se je konferenca pečala z vprašanjem razmejitev pristojnosti med osrednjim zavodom na eni in federalnimi zavodi ter podružnicami in izpostavami na drugi strani, dalje z vprašanjem socialnega zavarovanja državnih uslužbencev, zvišanja starostnih in ostalih rent, ugotavljanjem pogojev za pridobitev pravice na rento,

prehodnimi odredbami na ozemlju, kjer je okupator uveljavil svoje predpise itd.

Posebej je treba omeniti važen zaključek o *uvedbi enotnih plačilnih razredov za vso državo in za vse vrste zavarovanja kakor tudi enotno tarifo*. Po tem predlogu bo celokupna obremenitev socialnega zavarovanja znašala 20%, z dajatvami za delavske zbornice in otročjim dodatkom pa 28%. Primerjava končnih vrednot obremenitve zavarovane mezde v različnih delih države kaže, da je kljub 200% povečanju vrednosti dajatev v penzijskem zavarovanju tisti del, ki odpade na delavca, ostal v Sloveniji skoraj neizpremenjen (7,30 preje 7,25%), v ostalem delu države pa se je celo znižal in sicer v Srbiji od 8,25% na 7,30%, v Hrvaški, Bosni in Hercegovini 8 na 7,30%. Oni del pripsevka, ki pade na delodajalca v Sloveniji in Srbiji se je znižal od 21,95%

Iz statistike socialnega zavarovanja

Bivši OUZD v Ljubljani je že pred 15 leti začel redno vsak mesec objavljati statistične podatke o svojih zavarovancih iz vse Slovenije (dravske banovine), pri čemer pa niso bili všteti rudarji, ki so zavarovani pri svoji Bratovski skladnici, ter železniški uslužbenec, ki so imeli svoj humanitarni fond. Statistični podatki OUZD so že v prvih letih vzbudili veliko zanimanje, ker so tvorili važno gradivo pri reševanju raznih socialnih in gospodarskih vprašanj. Zaradi te velike važnosti je OUZD svoja mesečna poročila izpopolnjeval. Podatki so obsegali število zavarovancev po spolu, povprečno zavarovano mazo, ki ustreza približno zaslužku povprečnega delavca, število in odstotek bolezni, število zavarovancev v posameznih industrijskih skupinah itd. ter tudi razlike, ki so pri vsaj tej statistiki nastale od meseca do meseca.

Med vojno se je območje bivšega OUZD ali poznejšega Zavoda za socialno zavarovanje omejilo na tako zvano Ljubljansko pokrajino. Povprečno število zavarovancev je pri tem padlo od nekdanjih 100 tisoč na okrog 20 tisoč. Okupatorske oblasti so objavljale statističnih podatkov že od začetka ovirale, naposled pa popolnoma preprečile, ker so ti podatki v marsičem dokazovali gospodarsko propast dežele in bodo delavcev in nameščencev. Že od začetka so bile prepovedane premerjave statističnih podatkov od meseca do meseca.

Te dni so bili prvič po osvoboditvi spet objavljeni običajni statistični podatki socialnega zavarovanja za maj in junij. Ti podatki veljajo še vedno za območje bivše Ljubljanske pokrajine brez poslovalnic v Koberju in Novem mestu, ki sta bili med vojno večkrat popolnoma odrezani od središča Zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani. Zdej je zveza s poslovalnicama v Koberju in Novem mestu sicer že urejena, nj pa še poslovanje urejeno v toliki meri.

Krepili si bomo zdravje

in gojili tovarištvu na skupnih izletih v naravo — Sonce in zrak sta nam potrebna kakor kruh

Nihče drug, razen delavcev in nameščencev, ki delajo ves teden v zaprtih prostorih, odtrgani od narave, ni bolj potreben, da se naučijo vsaj od časa do časa sonca in zraka na prostem. Delavec in nameščenec imata do sonca in zraka prav takšno pravico kakor do kruha. Če se ne bosta mogla razgibati v prosti naravi in naučiti čistega zraka ter zdravilnega sonca vsaj v presledkih, se bodo morale prej ali slej pokazati škodljive posledice: obolela bosta ali vsaj ne bosta tako čila in sveža pri delu, kakor bi bila sicer. Zdravja si ni mogoče kupiti in zelo težko si ga spet pridobiti, ko si ga izgubil, a zdravje pomeni hkrati v skupnosti, v gospodarskem življenju — delovno moč. Izguba zdravja pomeni navadno tudi izgubo delovne sposobnosti. Vsako zmanjšanje delovne sposobnosti posameznikov vpliva škodljivo na skupnost. Zato vprašanje zdravja delavcev in nameščencev ni zasebna zadeva; skupnost je dolžna štiti zdravje vseh ustvarjalcev gmotnih in duhovnih dobrin.

Tega se dandanes dobro zavedamo in vemo, da zdaj delavec ni zgolj delovna moč in da njegove vrednosti ne določa le cena delovne moči na delovnem trgu; dandanes priznavamo delavcu vse človeške pravice ter se zavedamo dolžnosti do njega. Naše ljudske oblasti se zavedajo svoje odgovornosti do slehernega tvornega posameznika kakor do celote; zavedajo se, da morajo biti izpolnjeni vsi pogoji, da bo delovno ljudstvo živelo v ustrezaajočih, čim boljših življenjskih razmerah, da ne bodo le zajamčene vse njegove osnovne in iz njih izviraajoče pravice, temveč da ne bomo slepi in gluhi za njegove potrebe. Skrb za zdravje delovnega ljudstva spada med naloge socialne politike ter socialne zaščite. Toda zavedati se moramo, da je slehernik izmed nas dolžan tudi sodelovati pri vprašanju ureditve in izpopolnitve socialne zaščite

na 20,7%, v Hrvaški, Bosni in Hercegovini od 22,7% na 20,7%. Kljub temu občutnemu znižanju, ki bo prišlo prav našemu gospodarstvu zlasti v času obnove, je zagotovljeno začasno kritje vseh rizikov socialnega zavarovanja.

Gotovo bo delavski razred z veseljem pozdravil te važne zaključke, ki mu mesto dosedanjih dvomljivih in beraških penzij jamčijo na stara leta mirno in človeka dostojno življenje.

Poleg tega bodo predlagani ukrepi poenostavili in pocenili dosedanje zavarovanje, ga zlasti v zdravstveni panogi približali zavarovancu, omogočili kontrolo od spodaj in odpravili dosedanj birokritizem.

Naše strokovne organizacije čaka važna in odgovorna naloga, da budno spremljajo nadaljnji razvoj socialnega zavarovanja, bde nad pravilnim izvrševanjem zakonov ter že v kalu zaduše vsak poskus ponovne birokritizacije ustanove, ki je namenjena delavcem in ki mora brezpogojno biti v službi delovnega ljudstva.

Dr. Kyovsky Rudi.

Slovensko časopisje v službi fašizma

Ob navalu fašizma na Jugoslavijo, ko smo imeli pred seboj samo dve poti: častno borbo na življenje in smrt ali pa tlako in pogin, se je slovensko časopisje, predstavljano od konzorcija »Slovenca« in »Jutra«, brez obotavljanja odločilo za tlako ter odkrito stopilo v službo fašizma. To ni bilo presenetljivo, ker je bilo to časopisje protinardno že od nekdaj in je že prej služilo tujim interesom.

Protinardnosti »Slovenčev« konzorcija ni treba posebej razlagati, kajti politična zloraba vere in verskih čustev je med najhujšimi zločini, ki so bili zagrešeni nad našim narodom, bolj skrivnostne pa so temne sile »Jutra«. V tem časopisnem podjetju so se usidrali Praprotnikovi, da bi s pomočjo tiska dosegli svoje izkoriščevalne in petokolonaške cilje, ki so bili zdaj razkriti na razpravi o poslovanju Kreditnega zavoda.

»Slovenčev« in »Jutra« monopol dnevnega tiska

V predvojni Jugoslaviji sta si konzorcija v najboljši vzajemnosti zgradila in utrdila monopol slovenskega dnevnega tiska na ta način, da sta s pomočjo svojih režimov dušila vse druge liste, ki niso marali pod njuno kontrolo. Zanimiv primer upora in borbe proti temu monopolu je bil »celjski dogovor«, ki se je glasil takole:

Predstavniki konzorcijev slovenskih listov »Ljudska pravica«, »Slovenska zemlja« in »Bojevnik«, stoječi soglasno na miselnosti slovenske kmečko-delavske politike in imajoči enake poglede glode izvedbe te politike, so na svojem sestanku dne 24. novembra 1935. v Celju sklenili, da se čimprej snidejo po trije predstavniki zgoraj navedenih listov in v roku 30 dni izvedejo likvidacijo listov na ta način, da ostane za vso Slovenijo en list, ki naj bo edino glasilo za vse pripadnike slovenskega kmečko-delavskega gibanja in ki naj v tem duhu piše. Podpisani so: dr. Dragotin Lončan, Stane Vidmar, dr. Jože Vilfan, Ivan Kreft in Stanko Florjančič.

In kaj se je zgodilo? Vsi trije listi so bili po vrsti trikrat zaplenjeni in potem po določilih nazadnjaškega tiskovnega zakona ustavljeni.

Monopol je imel spet mir in če sta oba tabora glumila od časa do časa še tako hudo nasprotstvo in ljuto borbo ter se celo tožarila, je bilo vselej poskrbljeno, da je amnestija zbrisala kazni, ki so jih dobili odgovorni uredniki obeh nasprotnikov.

Leta 1937. je nastal spor v konzorciju »Jutra«. Njegov soustanovitelj Adolf Ribnikar se je ločil od svojih kompanjonov ter v Mariboru nad svojim dnevnikom »Večernikom« razvil prvotni »čiste demokratičec«. Monopol je bil otrnjen, a samo na videz.

Dr. Brezigar reorganizira Narodno tiskarno

Po izstopu Ribnikarja se je v konzorciju »Jutra« razkorčilo najvnetejši Westnov ekspozent dr. Milko Brezigar na način, ki bo ostal zapisan v zgodovini slovenskega tiska in tiskarstva. Iz vseh časopisnih rubrik je brutalno pullil zadnje ostanke objektivnosti ter dušil izraze socialnosti, ki so jih v svoja poročila vtihotapljali nekateri nezanesljivi in nevšečni uredniki.

Nezanesljivi in neverni pa so se mu zdeli tudi organizirani grafičarji in tiskarni. S njimi je napravil kratak proces. Obdolžil jih je sabotaže ter jih enostavno izpri, potem pa je po vse državi zbiral stavkokaže ter sestavljal delovno posadko, kakršne gotovo še ni imela nobena tiskarna. Nekaj noči so večali v tiskarni tudi nekaj študentov in zasebnih uradnikov, celo iz Subotice je prišlo nekaj iz organizacije izključenih madžarskih stavcev in začelo se je čudovito delo »reorganiziranec« tiskarne. Dolgo je izhajalo »Jutra« in ostalo časopisje križem krahajem zalomljeno in polno tiskovnih napak...

Da bi se temne sile konzorcija »Jutra« z Westnom na čelu še bolj kamufilirale, je bila ustanovljena kot solastnica podjetja zadruge »Napredni tiske«. Vse vodstvo konzorcija pa je bilo v rokah dr. Brezigarja in dr. Kramerja.

V službi fašizma

sta se oba konzorcija dobro počutila, ker je fašizem pač nudil najboljše pogoje za doseg vseh njihovih ciljev. Predlog, naj se

listi ustavijo, da jih okupator ne bi mogel izrabljati, sta oba konzorcija odločno odklonila in »Jutra« je spet udarilo na socialno plat, češ, da bi bila ustaviitev listov največji udarec za urednike, upravno osebje in za grafično delavstvo. Pri tem pa je imel konzorcij že podpisane odpovedi za 11 urednikov in pripravljene velike redukcije plač vseh nameščencev.

Ko je konzorcij »Jutra« stopil v službo fašizma, se je prvič kot njegov gospodar javno pokazal Avgust Praprotnik kot predstavnik upnikov. Redukcije, ki jih je pripravljal menda že dr. Brezigar, ki se je nekam skril, so bile izvedene pod njegovim vodstvom. Ribnikarjev »Večernik« sicer ni mogel stopiti v službo fašizma, ker je prenehal izhajati takoj, ko so prišli Nemci v Maribor, pač pa se je Adolf Ribnikar pomudil leta 1942. generalu Rupniku za sodelovanja pri organizaciji bele garde in ovađuške službe.

V fašistični službi sta oba konzorcija med seboj tekmovala na vso moč in dosti več sta storila proti slovenskemu narodu, kakor je okupator zahteval in pričakoval. Njun zgled je posnemal »Družinski tednik« po zaslugi svojega izdajatelja in urednika Karla Bratusa, ki je nekdanj na vso moč plankal znano demokratično politično revijo »Die Weltwoche«, potem pa za fašizem pisal članke, ki so se celo cenzorjem zdeli pregnusni.

Pri »Slovencu« je bila v fašistični službi redakcija enotna, kar so pokazali njeni člani tudi s svojim begom, pri »Jutra« pa je bila v splošni redakciji še posebna redakcija za fašizem in švabobranstvo. Slika Praprotnikovcev ne bo popolna, dokler se ne razkrije njihovo udeleževanje pri tisku, ki je bilo že od nekdaj najmočnejše orodje izkoriščevalcev in sovražnikov naroda.

Vesti iz Murske Sobotne

Okrajni propagandni odsek je nedavno odprl v Murski Soboti ljudsko čitalnico, ki je prva v vsem Prekmurju. Čitalnice v stari Jugoslaviji so bile last raznih društev, ki svojih ustanov novu odpirala širšim ljudskim plastem, nova čitalnica, ki je pridobitev ljudske oblasti, pa bo dajala kulturno in politično izobrazbo vsem slojem prebivalstva. Čitalnica ima na razpolago vse časopise in brošure, ki izhajajo v naši domovini, s časom pa se bo razširila in imela na razpolago tudi najvažnejše leposlovne in kulturno-politične knjige.

Obmejna vas Cankova, ki je v tej vojni trikrat menjala svojega gospodarja, se je že dvignila iz frontnih ruševin. Na svojem prvem mitingu 15. t. m. je pokazala sosednimi vami, kaj znore prekmurski zapad. Vse točke mitinga so bile posrečene in so služile preprosta kmečka dekleta pokazala pri svojih nastopih veliko zrelost in presenetljivo razumevanje naših težav in razmer. Sodelovanje med Cankovo in okolico je hvalevredno, saj je vsaka vas nastopila s kakto točko.

Vrelet pejanjske slatine že uspešno obratuje, čeprav ni dovolj delavcev. Izkoriščajo ga že 10 ur dnevno. Z novim brodom na Muri se bo razpečevanje mineralne vode vsakakor povečalo in izboljšalo.

Oblastem v Murski Soboti je bila že precej časa sumljiva trgovka Terezija Debelak, ki je za časa Madžarov imela veliko zalogo Špicerijskega blaga in je tudi na veliko kupčevala. Našim oblastem je prijavila prav majhno količino blaga in pri preiskavi se je članom Narodne milice zdelo sumljivo, ker je bila stena v kleti vsa olepljena s propagandnimi lepaki. Odprli so zid ter našli v voltni za lepaki pravcato skladišče raznega blaga. Bilo je 372 kg sladkorja, 147 pralnega in 212 kg toaletnega mila, velike količine nadomestka kave ter tudi precej vina in žganja. Trgovka je skrivala blago, ki ga je prebivalstvo najbolj potrebno. Matere že mesec nimajo mila, da bi oprale perilo svojim dojenčkom. Ko so našli skrite zaloge, je imela smešen izgovor, da še ni imela časa za prijavo vsega blaga. Prekmurski trgovci so res skrivali blago pred Nemci in Madžari, potem pa so ga vsi, ki nimajo zlih namenov, dali na razpolago našim oblastem.

Živela enotnost delavskega razreda!

čimprejšnja poprava škode, ki nam jo je zapustila vojna. Ljudje pogosto ne utegnejo niti pomisliti — da so trudni. Toda tudi sredi najbolj mrzličnega dela za obnovo ne smemo pozabiti na zdravje delavcev in nameščencev in prav je, da pomislimo, kako bo treba marsikaj urediti v neposredni prihodnosti. Tako bo treba tudi spraviti v sklad prizadevanja pri obnovi, duh udarništa in porabo prostega časa. Prav zaradi tega, ker imamo zdaj tako malo prostega časa, moramo skrbeti, da ga bomo izkoristili čim bolj smotrno. Zato bomo morali združevati prijeteno s koristnim. Prirejanje izletov je potrebno iz zdravstvenih razlogov, a hkrati lahko porabimo to priliko tudi, da se delavci in nameščenci porazgovorijo o marsičem, česar bi sicer ne utegnili. Za obnovitveno delo potrebujemo čim bolj zavedne, požrtvovalne, sposobne in zato zlasti zdrave delavce in nameščence; to utemeljuje potrebo po prirejanju skupnih izletov, ki bodo služili krepitvi zdravja v naravi — ter bodo odvrčali posameznike od zdravju škodljivega zaprevljanja časa — in poglabljanju tovarišta.

to tudi dolžnost. Zato pa tudi mora slehernik vedeti marsikaj in se zanimati za vse. Prav zaradi tega mora imeti delavstvo dovolj prilike, da se porazgovori med seboj od časa do časa in morda je navezan pogovor še potrebniji kakor sestanek z določenim dnevnim redom. Prav na ta način je mogoče gojiti tovarištvu: počutiti se moraš res tovariš med tovariši, kjer lahko brez zadrege poveš, kaj misliš in kaj želiš. Tudi kritika mora biti vselej dovoljena, ker je tako je največkrat mogoče razčistiti pojme, pokazati na bistvo napak in najti rešitev.

Zamisel o prirejanju skupnih izletov bo našla med delavci nedvomno razumevanje. Seveda je treba upoštevati, da živimo v dobi najživahnejšega dela za obnovo ter da moramo misliti predvsem na delo — misliti toliko in tako resno, da pogosto ne utegnemo niti pomisliti na počitek in razvedrilo. Slehernega izmed nas čaka toliko dela, da res največkrat ni časa za razpravljanje, sestajanje in razmišljanje. Marsikje zdaj delavci in nameščenci delajo tudi ob nedeljah — prostovoljno — ker se pač zavedajo, da je prva naloga

IZ STROKOVNEGA GIBANJA

Strokovna organizacija rase in dela

Proočila, sklepi in načrti o delu strokovnih organizacij, obravnavani na seji glavnega odbora ESZDNS

Da se je naše organizirano strokovno gibanje že v prvih mesecih svobode razvilo v mogočno organizacijo, ki prevzema izredno pomembne naloge na področju socialne politike in gospodarstva, nam kaže poročilo o 5. seji glavnega odbora Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščenecv Slovenije. Ne le, da naše strokovne organizacije naglo rasejo ter se izpolnjujejo in zajemajo najširše plasti ljudstva, temveč tudi že delajo in kažejo se prvi uspehi njihovega dela.

Organizacija rase...

Organizacija rase iz dneva v dan. V zadnjem času so se vrstile dan za dnem številne konference, predavanja, ki so izvolile tajništva svojih zvez in tako postale stebel v mogočni stavbi Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščenecv. Najprej so bila izvoljena tajništva naslednjih zvez: železniških in prevoznih delavcev, rudarjev, kovinarjev, delavcev in nameščenecv lesne in tekstilne stroke; prosvetnih delavcev, stavbne in kemične stroke. Potem so sledile konference še za nadaljnjih 12 strokovnih zvez, ki imajo že vse svoje tajništva. Konference bodo sklicane še za tri zveze: za gospodinjstvo pomočništvo, za splošno (mešano) zvezo delavcev in nameščenecv in za kmetijske delavce. Na področju Glavnega odbora Slovenije je bilo ustanovljenih nad 600 strokovnih podružnic in plačilnic, ki so včlanjene v 23 strokovnih zvezah in zajemajo v doslej ustanovljenih podružnicah okrog 60% vsega delavstva in nameščenstva.

Na ramenih

Glavnega odbora...

Zlasti zdaj v organizatorni dobi sloni ogromno delo na samem Glavnem odboru; kjer tajništva še niso začela samostojno poslovati — razen pri železničarjih — vodi vsa administracijo in organizacijo Glavni odbor. Urad Glavnega odbora je preobremenjen z delom, zato je nujno potrebno, da začnejo že ustanovljena tajništva samostojno poslovati. — Krajevni iniciativni odbori se preosnujejo v krajevne strokovno-zvezne odbore in svete. — Tov. predsednik V. Perko je predlagal tajnikom strokovnih zvez, naj začnejo takoj samostojno poslovati, si uredijo administracijo in pritegnejo potrebne administrativne moči. Tako bo razremenjen Glavni odbor. Krajevni odbori in krajevni strokovno-zvezni sveti, ki imajo nalogo, da na svojem področju povezujejo delo strokovnih organizacij, organizirajo in vodijo sestanke strokovnih podružnic, bi morali tudi čim bolj razremeniti Glavni odbor.

Enotni draginjski razred

V razpravi o ureditvi meznega vprašanja delavstva in nameščenstva so govorili tudi o poenotenju draginjskih razredov. V začetku tega meseca so na konferenci pri ministrstvu za socialno politiko obravnavali vprašanje draginjskih razredov. Predlagali so, naj bi bilo uvrščenih 8 industrijskih krajev v I. draginjski razred in 9 krajev v II. razred. Na konferenci je komisija sklenila, naj bi znašala razlika med III. in I. razredom, ako bi ostala stara razdelitev, 20%, med II. in I. draginjskim razredom pa 10%. Iz številnih prošnji po tej konferenci so pa spredeli, da tega vprašanja ni mogoče tako urediti. Na predlog strokovnih organizacij je Narodna vlada Slovenije sprejela sklep, da se za vso Slovenijo uvede enoten draginjski razred. Sklep je bil predložen osrednjemu ministrstvu v Beogradu. Dotaknili so se tudi vprašanja poenotenja draginjskih razredov za vso državo. Poenotenje draginjskih razredov bi prišlo v poštev za vse federalne enice v državi; pri tem bi bilo seveda treba upoštevati gospodarske razmere. Gospodarska razdelitev v tri draginjske razrede bi bila z gospodarskega stališča nemogoča, kar kaže že primer, da bi bile cene industrijskega blaga v krajih z različnimi draginjskimi razredi različne. Toda uvedba enotnega drag. razreda za vso Jugoslavijo ni mogoča, dokler so socialne in gospodarske razmere v posameznih deželah tako različne kakor n. pr. v Sremu in Bosni in Hercegovini, kjer so tudi posledice vojne najhujše.

Socialna zaščita

in skrb za delavstvo

Na prejšnji seji je bila sestavljena komisija z nalogo, da določi zastopnike iz Glavnega odbora v tehnične in socialne ustanove. V poslovno upravo Javne borze dela so bili imenovani trije člani in trije namestniki; v likvidacijski odbor osrednje uprave za posredovanje dela je imenovan član in njegov namestnik; v statističnem uradu Predsedstva Narodne vlade sta dva člana in v strokovni svet za socialno zavarovanje pri ministrstvu za socialno politiko so imenovani trije člani. — Trboveljski rudarji, ki so bili deležni vsega razumevanja pri ministrstvu za industrijo in rudarstvo za svoje potrebe, so sklenili, da bodo delali po eno nedeljo na mesec brezplačno; zaslužke prepustijo ministrstvu za industrijo kot sklad za obnovo po okupatorju porušeni industrijski naprav. — V zadnjem času je bilo več ukrepov v pomoč delavstvu in nameščenstvu. Tako imajo po vsej pravici do dodatnih živilskih nakaznic številnejši delavci in tudi nameščenici, ki so

prej prejemale samo osnovne živilske nakaznice. Dalje je bilo za večje industrijske kraje nakazano kot izredna pomoč nekaj živil (sojina moka). Razen tega je Bratovska skladišča prejela posojilo, da bo lahko izplačala podpore za svoje socialne naloge.

Obnovitvene zadruge

Pri reševanju socialnih vprašanj je treba zdaj misliti tudi, kako bi preskrbeli ljudem čim prej primerna stanovanja. Stanovanjska stiska je velika, ker je bilo med vojno uničenih mnogo stanovanjskih hiš. Na seji je bil sprožen predlog, da bi stanovanjsko vprašanje začeli reševati s pomočjo obnovitvenih zadrug. Kakor so n. pr. v Trbovljah ustanovili sklad za obnovo porušeni industrijski naprav, tako bi naj v posameznih krajih zbirale obnovitvene zadruge v skladnih sredstva za obnovo stanovanj in zidanje stanovanjskih hiš. V obnovitveni sklad naj prispevajo delavci in nameščenici zaslužke, ko prepustijo plače v socialne namene. Razen tega bo mogoče najti še druge vire dohodkov in obnovitvene zadruge bodo lahko opravile pomembno socialno nalogo našega časa.

Telesna vzgoja

Dosedanji glavni odbor za telesno vzgojo ni mogel zadovoljivo opravljati svojih nalog. Da bi ne prišlo do škodljivega cepjenja v organizaciji telesne vzgoje pod vplivom zastarele športne organizacije, je morala poseči vmes tudi naša strokovna organizacija. Kot množična organizacija se mora zanimati za vse pojave in ureditve javnega življenja, a pri organizaciji telesne vzgoje gre za vprašanje zdravja naših delavcev in nameščenecv. Prišlo je do preosnovanja glavnega odbora za telesno vzgojo. V odboru imajo strokovne organizacije 11 članov, kar je jamstvo, da bo delavstvo in nameščenstvo tudi v tej organizaciji primerno zastopano. — V Beogradu se je 22. t. m. začel tečaj za telesno vzgojo. Udeležuje se ga 6 naših tečajnikov.

Kongres slovenskih strokovnih organizacij

Kongres slovenskih strokovnih organizacij bo 8. in 9. septembra. Na kongres se bodo morale posamezne zveze začeti pri-

Podružnica ESZDN v škofjeloški predilnici

V predilnici v škofji Loki je bila 7. julija ustanovljena podružnica ESZDN. Ze pred napovedano uru so se zbrali v lepo okrašeni dvorani delavci in delavke, ki so s pesmijo pričakovali trenutka, ko bodo prvič v življenju popolnoma svobodno izvolili vodstvo svoje organizacije. Tovarišice so že prejšnji dan dvorano lepo okrasile s cvetjem. Odbor je bil izvoljen soglasno in z navdušenjem, ter je bil tako ustanovni zbor podružnice lepa manifestacija vzajemnega dela za obnovo domovine in napredek obrata. Podružnica bo dala okvir zelo koristnega prizadevanja in dela. Bil je že sestanek o ustanovitvi zadruge, veliko zanimanje pa je bilo tudi za predavanje o predilstvu, ki tvori začetek strokovnih tečajev.

Telefonska sekcija Ljubljana II

je ustanovila svojo podružnico ESZDN dne 15. julija. Vsi člani pripravljalnega odbora so postali odborniki podružnice in prevzeli so tudi določene referate. Po volitvah je bila zaimitva diskusija o pomenu strokovne organizacije ter o delu v njenem okviru. Člani so izrazili željo, da bi bili vsaj enkrat na teden sestanki, kar pa zaenkrat še ni mogoče, ker je mnogo članov stalno pri terenskih delih po Dolenjskem in Notranjskem. Podružnica ima 45 članov. To število se bo znatno zvišalo, ko bo mogoče o ustanovitvi organizacije obvestiti vse delavce in uslužbence, ki prebivajo v drugih krajih. Za začetek bo delovanje podružnice omejeno le na člane, ki prebivajo v Ljubljani in njeni okolici, z ureditvijo prometnih razmer pa bo vse članstvo povezano v delovno celoto.

Zavarovalni nameščenici v strokovni organizaciji

Nameščenici zavarovalnice »Dunav-a«, »Občne zavarovalnice A in B«, »Jadranske«, »Jugoslavije«, »Elementarja« in pa »Feniksa« so imeli občni zbor svoje strokovne organizacije 16. julija. Predsednik pripravljalnega odbora tov. Kaufman je počastil spomin tovarišev, ki so postali žrtve fašističnih uničevalnih taborišč, politični referat pa je imel tov. Jecelj. Odboru podružnice predseduje tov. Poznič, ki je ob zaključku zborovanja izjavil, da bo delo za razvrtitev nameščenstva zavarovalnice pospešeno in da se lahko v najkrajšem času pričakuje sporazumna ureditev.

Na železniški postaji v Poljčanah

so delavci in nameščenici ustanovili podružnico svoje strokovne organizacije, da združeni nadaljujejo delo, ki ga je dobro pripravil pripravljalni odbor. Zborovanje so se udeležili vsi železničarji, ki niso bili zadržani v službi, ter z velikim zanimanjem in odobrenjem sledili političnemu in strokovnemu poročilu. Zavzeli so se tudi za udarniško delo, da bo postaja v Poljčanah drugim za zgled.

Tekstilni in oblačilni delavci

V TEKSTILNI TOV. HRIBERNIK se je že v prvem mesecu svobode proizvodnja zvišala za kakih 7 odstotkov, meseca junija pa se je v primerjavi s prejšnjim mesecem zvišala v tiskalnici za 86, v oplemenitvalnici pa za 48 odstotkov, čeprav dobavljeno predvno ne ustreza tehničnemu stroju tovarne. Tovarišica kuhinja uspeva zadovoljivo, ker je organizacija izposlovala

praviati že zdaj. Ob tej priliki je pa treba opozoriti tudi na naloge, ki jih je postavil kongres Osvobodilne fronte. Ni dovolj, da so bile naše strokovne organizacije zastopane na tem kongresu po svojih odposlancih. Zdaj je dolžnost funkcionarjev strokovnih organizacij, da povičajo članstvo o političnem pomenu kongresa, o posameznih referatih, ki jih je treba posebej podrobno proučiti, tako da nam bodo povsem jasne naše naloge ne le v zvezi s strokovnim gibanjem, temveč kot državljanov nove Jugoslavije. Toda ne le, da referate proučimo, potrebno je, da se po njih ravnamo ter delamo in da se uresničijo vsi sklepi. Posebej o nalogah strokovnih organizacij se pa bomo razgovorili na prvem kongresu slovenskih Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščenecv. Do kongresa bo treba pripraviti pravila glavnega odbora ESZDN Slovenije, dalje poslovnik o poslovanju ter delokrog Glavnega odbora in proračun Glavnega odbora. Da bo pa mogoče sestaviti staren proračun, bo potreben popoln pregled števil o članstvu ter o vsem delavstvu in nameščenstvu. Priprave za kongres bosta prevzeli dve komisiji: komisija za reševanje načelnih in organizacijskih vprašanj in komisija za tehnično izvedbo kongresa.

Ustanovljene bodo šole za strokovno in politično izobraževanje delavcev. V ta namen so bili storjeni že vsi glavni ukrepi.

Sola za funkcionarje strokovnih organizacij se bo začela že avgusta; usposobila bo številne delavce za uspešno delo v strokovnih organizacijah in med delavstvom samim.

V tej razpravi pa je bilo tudi še vprašanje nabavljajalnih potrošnih zadrug. Sprejet je bil predlog o organizaciji nabavljajalnih zadrug po vzoru strokovnih organizacij, kajti delitve na okrožne, okrajne in krajevne zadruge bi ne bila priporočljiva, saj je Slovenija nedeljiva gospodarska celota. Pri teh zadrugah, ki bodo imele nalogo, da bodo nakupovale življenjske potrebščine pri našem kmetu in ga tako ščitile pred izkoriščanjem spekulacij in preskrbovale delavstvo poceni z življenjskimi potrebščinami, bodo seveda primerno zastopane tudi strokovne organizacije, saj gre za pomembno socialno vprašanje v strokovnih organizacijah organiziranih množic.

dobavo živil. Ustanovni občni zbor podružnice ESZDN je bil 5. t. m.

Delavci in uslužbeni tekstilne tovarne Penca v Novem mestu so imeli nedavno svoj drugi sestanek, na katerem so sklenili, da bodo proizvodnjo, ki je lepo napreduje, dvignili še za 20 odstotkov. Zbrali bodo tudi krpe in druge ostankе po vsem okrožju, da preskrbijo podjetju nove surovine. Delavstvo se hoče tudi kulturno udeleževati in na zborovanju je sklenilo, da bo priredilo miting.

Občni zbor podružnice ESZDN tekstilne in oblačilne industrije v Laškem je bil 9. t. m. Zborovalci so s polnim razumevanjem sprejeli poročila o političnem in gospodarskem položaju ter o pomenu in namenu strokovne organizacije. Na zborovanju je bil tudi zadržani referat, za katerega so se zborovalci zelo zanimali. V odbor nove strokovne organizacije so bili po večini izvoljeni člani pripravljalnega odbora in z velikim odobravanjem je bil sprejet tudi odbor sestavljen delovni program, ki posveča vso pozornost udarniškim dejstvom.

Vse podružnice Zveze prosvetnih delavcev in nameščenecv

opozarjamo, naj čimprej, in to v dvojniki, pošljejo: zapisknike občnih zborov, članske imenike, sezname odbornikov (tudi njihove naslove), sezname o vplačani članarini in vpisnici ter sezname odklonilnega in neorganiziranega članstva. Nujno potrebno je, da dobimo gornje sezname prav od vseh podružnic, zato naj politično tiste, ki so že imele občne zbornice, a niso seznanjeni s poslale. Prav tako naj pripravljalni odbori lokalne skličejo občne zbornice, kjer se ti še niso vršili, ter nam nato pošljejo zahtevane sezname. Tajništvo zveze.

Zveza delavcev in nameščenecv tekstilne in oblačilne industrije

oblačilna stroka, obvešča vse živilske pomočnice, modiste in valjenke obeh strok, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki bo dne 30. julija ob 19. uri v zveznih prostorih (Delavska zbornica, soba 19). Sestanek je važen zaradi določitev mezd.

STROKOVNI POKRET V KONJSKEM OKRAJU

Kakor v drugih slovenskih krajih, tako se je tudi v konjskem okraju pričelo živalno strokovno gibanje. Povsod se ustanovljajo strokovne organizacije, za katere se delavci in nameščenici zelo zanimajo. V mladinskem domu v Konjicah je bilo konec junija veliko zborovanje delavstva vsega okraja. Udeležba je bila sijajna in z velikim zanimanjem so delavci poslušali govore o pomenu in namenu strokovnih organizacij. Posebno burno je bil pozdravljen tov. Gašperič, sekretar Okrožnega odbora iz Celja, ki je podal izbrano poročilo o političnem in gospodarskem položaju. Zborovalci so pred zaključkom zborovanja poslali pozdrave tov. ministru Leskočku in tržaškim Slovincem.

Sestanek delavcev in nameščenecv transformatorske postaje Kranjskih deželnih elektrarn na Črnučah je bil 7. t. m. Po sestanku je imel pripravljalni odbor strokovne organizacije svojo sejo, na kateri je obravnaval najnujnejša vprašanja obrata in članstva ter določil smernice svojega dela. Za ustanovitev organizacije so vsi delavci in nameščenici zelo navdušeni.

„Nisem utegnil prebrati“

Funkcionarji strokovnih organizacij bi morali posebno skrbno prebrati vsaj strokovno glasilo

Vsi mnogo premalo beremo; mnogi smo res tako zaposleni, da si ne moremo pritrgeti na dan niti četrt ure za mirno, zbrano branje, a najbrž so številnejši tisti, ki pozabijo na branje. Nekateri ne čutijo nikdar prave potrebe, da bi brali in se tudi niso naučili v pravem pomenu besede brati — sprejemati misli iz tiskane besede. Ne znaš brati, če ne bereš zbrano, ne znaš pa tudi brati, če ne čutiš prave potrebe po branju. Posameznikom se zdi, da terja zbrano branje prehud miselni napor ter da jih utruja; to pa samo dokazuje, da berejo mnogo premalo. Človek, ki mu je branje vsakdanja duševna hrana, bere vedno z užitkom in stalno branje mu je prav tako potrebno kakor n. pr. kadilcu cigareta. Marsikdo izmed nas bi moral brati, ne glede na to, ali mu je branje užitek ali muka, ker to spada med njegove neodločljive dolžnosti; branje je danes dolžnost slehernika ne le zato da se izobražuje, temveč, da se pouči o vsem kot delavec, kot državljan in skratka kot član socialnega občestva. Sleherni izmed nas ima povsem določene dolžnosti do družbe, do sodelavcev, do države; sleherni ima tudi posebne naloge bodisi kot zaposlenec v proizvodnem procesu ali celo kot funkcionar v organizaciji. Vsi smo v nekem določenem odnosu do sedanjega časa in do vseh političnih dogodkov, zato pač ne moremo iti slepo in gluho mimo vseh pojavov.

Sicer pa, ali je sploh treba dokazovati, kako neobhodno je potrebno, da zasleduje vse pojave in vprašanja v časopisu ter da porabiš sleherni prosti trenutek za branje. Brati moraš seveda tudi brošure o najpomembnejših vprašanjih našega časa; brati moraš knjige, ki ti bodo osvetlele mnoga življenjska vprašanja jasneje ter ti poglobile splošno izobrazbo. Z branjem se izobrazuješ, a kar je morda še pomembnejše, učiš se tudi misliti.

Branje je potrebno vsem; nihče ni tako učen in ne moder, da bi se lahko povsem odpovedal branju. Posebno potrebno je pa, da mnogo berejo funkcionarji strokovnih organizacij, ki so neprestano v živem stiku z organiziranimi delavci in nameščenici. Funkcionar strokovne organizacije mora biti najboljše poučen o vseh zadevah, ki zanimajo članstvo organizacije, že zato, ker je tudi sam učitelj in vzgojitelj delavcev in nameščenecv. Pravilno in podrobno mora biti poučen o vseh strokovnih kakor tudi političnih vprašanjih. Ni le dovolj, da dobro pozna stroj svoje organizacije in njena pravila, da zna pojasniti posamezna zakonska določila, temveč se mora poglobiti v vsa preča socialna vprašanja. Poznaati pa mora prav tako kulturna, organizatorska in vzgojna vprašanja, ki so posebno aktualna v našem času.

Strokovno glasilo je nedvomno najboljšje ogledalo vseh vprašanj, ki morajo posebno zanimati delavca strokovne organizacije. Zelo vam ne moremo dovolj priporočati, kako potrebno je, da list preberete, pa tudi podrobno proučite posamezne članke. To

je funkcionar dolžan ne zaradi samega sebe, temveč zaradi članstva strokovne organizacije. Nikdar bi ne smel biti v zadregu, ko bi se obrnil nanj delavec z vprašanjem. Ni tudi vseeno odgovarjati in odgovoriti: funkcionar ne sme le odgovarjati, temveč jim mora znati odgovoriti res pravilno. Sleherni vprašanje mu mora biti tako jasno, da bo znal vselej odgovoriti jasno in gladko, tako da ga bo delavec res razumel.

Sicer pa mora biti delavec strokovne organizacije tudi v tvornem odnosu do strokovnega glasila. Ne le, da se mora zanimati, kaj objavlja list, moral bi tudi prebrati in zavzeti o vsem določeno stališče. Brati je treba s predarkom in delavcu strokovne organizacije ne sme biti nikdar vseeno, kakšen je strokovni list. Zato pričakujemo, da se bodo vsaj nekateri funkcionarji strokovnih organizacij obracali na naše uredništvo tudi z željami, kako bi bilo treba izboljšati list, pa tudi z določnimi predlogi in s kritiko. Brez kritike ni mogoče odpraviti skoraj nobene napake, zato je ta potrebna vselej in povsod. Ponovno smo že pisali o potrebi tesnega sodelovanja med bralci in uredništvom. Ob tej priliki se posebej obračamo zlasti na strokovne funkcionarje, da se bolj približajo s svojim listom. Prva zahteva za to je seveda, da preberejo vselej skrbno strokovno glasilo ter posebej obdelajo posamezne članke. Predlagati smo tudi že bralcem, naj organizirajo bralne krožke in naj berejo in razpravljajo skupno. Pri tem bi jim naj pomagali zlasti strokovni funkcionarji, saj tudi to spada med njihove naloge.

Izgovora, da ne utegnesh brati, ni mogoče upoštevati, saj je branje tako potrebno, da moraš odložiti druge opravke, če ne gre drugače. Sicer pa lahko najdeš za branje vsaj po nekaj minut časa vsak dan. Bereš lahko tudi na potovanju, in če boš znal pravilno organizirati dnevno delo, boš vedno našel čas za branje. Tudi minute pred spanjem v postelji lahko izkoristiš za branje. Sicer pa vsi niso tako zelo zaposleni, da bi ne imeli vsaj po nekaj ur tedensko prostih in prosti čas naj bo posvečen branju, saj s tem ni rečeno, da se moraš odpovedati počitku. Branje pa ni tako utrudljivo, da bi se ga odpovedal samo zaradi tega, češ počitka sem tudi neobhodno potreben. Izgovor: »Nisem utegnil prebrati!« pomeni samo, da zamarnarješ svoje osnovne dolžnosti. Branje spada med tvoje vsakdanje dolžnosti, ki jih ne smeš zamarnarjati, da boš stalno poučen o vsem ter da boš lahko odgovoril tovarišem na sleherni vprašanje.

Želimo torej, da bi bili vsi strokovni funkcionarji v tesnejšem odnosu z našim glasilom ter da bi ga vsaj skrbno brali, če že ne sodelujejo pri njem. Se bolje bi pa bilo, da bi postali soustvarjalci strokovnega glasila, ter da bi se živo zavedali, kaj so dolžni kot vzgojitelji in organizatorji delavcev in nameščenecv: dolžni so tudi sodelovati pri glasilu našega strokovnega gibanja.

Mednarodni pregled dogodkov

Naš poslanik v Pragi. Za izrednega poslanika in pooblaščenega ministra demokratske federativne Jugoslavije je bil določen Slovenec dr. Darko Černej. Ko je izročil poverilna pisma prezidentu češkoslovaške republike dr. E. Benešu, je spregovoril v slovenskimi; tako je bila prvič ob tej priliki uporabljena slovensčina kot diplomatski jezik. Dr. Beneš je odgovoril na pozdrave našega poslanika in naglasil, da slovensko bratstvo ni prazna beseda, ampak stvarnost.

Ideča vojska je v Nemčiji osvobodila 276.000 Francozov, kakor je bilo nedavno ugotovljeno. Večina osvobojenih Francozov se je že vrnila v domovino.

Sodna razprava proti maršalu Petainu se je začela 19. t. m. Zbudila je veliko zanimanje vse svetovne javnosti.

Šele zdaj odobrena vojna napoved. Norveški parlament je nedavno odobrilo vojno napoved proti Japonski. Norveška je že od 7. decembra 1941 v vojni z Japonsko, a parlament se je lahko sestel šele po osvoboditvi.

Francoske čete so zasedle svoj zasedbeni pas v Avstriji na podlagi medzvezniških sklepev o skupnem vojaškem upravljanju nemškega in avstrijskega ozemlja. Priznanje francoskih znanstvenikov Sovjetski zvezi. Francoski znanstveniki, ki so se udeležili proslave 220 letnice Akademije znanosti v Moskvi, so izjavili na seji v pariškem vseučilišču, da so ugodni pogoji za znanstveno delo v Sovjetski zvezi eden glavnih razlogov naglega napredka sovjetskih dežel.

Konferenca »treh«, Stalina, Trumana in Churchilla se je začela v Potsdamu. Ob tej priliki sta se prvič sestala Stalin in Truman. Generalissimo Stalin je prišel na konferenco v spremstvu ljud. komisarja za zunanje zadeve Molotova, Churchilla pa spremlja zunanji minister Eden, a konferenca se je udeležil tudi kot opazovalec vođa angleške parlamentarne opozicije in delavske stranke A. Attlee.

Poljska strokovna zveza šteje 777.840 delavcev in nameščenecv. Najbolje so v njej zastopani železničarji, katerih zveza šteje 150.000 članov.

Zastopnik koroskih Slovincov v »Landesauschuss«. Slovensko narodno vodstvo je delegiralo kot zastopnika koroskih Slovincov v konzultativni »Landesauschuss« v Celovcu dr. V. Zwitterja.

Letalski poštni promet med Anglijo in Češkoslovaško je bil obnovljen nedavno. Ameriške čete so zasedle Stuttgart, ki je bil prej pod francosko upravo.

Novo poljsko vlado je priznala že cela vrsta držav, med njimi tudi Finska.

General Franco še ni odstopil; razneslo so se vesti, da je prepustil oblast vojaški vladi. Vsekar je treba pričakovati, da se bo general Franco moral prej ali slej umakniti.

Angleške strokovne organizacije so se ob priliki svojega zasedanja v Blackpoolu izrekle za poddržavljenje industrije. Hkrati so

zahtevale izdajo novega industrijskega zakona, ureditev vprašanja nezaposlenosti in se zavzele za industrijski naep, ki bi upošteval prave potrebe države, a ne zgolj koristi zasebnih podjetij.

50.000 nastilov je bilo aretiranih v Nemčiji na ameriškem zasedbenem področju v zadnjih dveh mesecih. Povprečno zaprejo na dan po 700 nastilov.

Trgovinska pogajanja med Anglijo in Češkoslovaško so napovedana. Hkrati se bodo Čehoslovaki pogajali tudi z zastopniki ameriških držav o izmenjavi blaga.

Velika posetstva v Nemčiji na sovjetskem zasedbenem področju bodo podeljena malim posestnikom.

Letalski promet med Sovjetsko zvezo in Rumunijo bo vzpostavljen na podlagi posebnega sporazuma, ki je bil sklenjen nedavno.

Amerika demobilizira. Po izjavi ameriškega vojnega ministra je bilo doslej že demobiliziranih nad 200.000 ameriških vojakov. Na dan odpustijo približno po 4000 vojakov.

Nezaposlenost v Ameriki. Zaradi omejitve proizvodnje obojevalne industrije je začela naglo naraščati nezaposlenost. Računajo, da bo prihodnji mesec že 2 milijona nezaposlenih.

Sovjetska zveza bo pomagala obnoviti Varšavo. »Pravda« poroča, da bo sovjetska vlada prevzela polovico stroškov za obnovitev osrednjih varšavskih četrti. V mirni dobi je štela Varšava 1.800.000 prebivalcev, zdaj pa stanuje v tem razrušenem mestu le okrog 400.000 ljudi.

Hitler v Argentini? Po nekem poročilu se Hitler skriva v Evo Braun, ki se je baje onemčila z njim, v Argentini. V ameriškem znanjem ministrstvu so izjavili, da bo veleposlanstvo Zedinjenih držav v Argentini preiskalo, koliko je resnice na teh novicah. Hitler se je baje pripeljal v Argentino s podmornico.

Poljsko vojaštvo pod vodstvom reakcionarne klike v Italiji. »Unitas«, organ komunistične stranke, je zahteval, da se umakne iz Italije zadnje poljsko vojaštvo, ki je pod poveljstvom poljskih reakcionarjev. Oboroženi Poljaki v Italiji napadajo in izzivajo napredne elemente.

28.000 ameriških vojakov ostane v Italiji kot zasedbene čete po ukinitvi poveljstva za Sredozemlje.

Po 21 letih so prišli Matteottijeva morila. Pred 21 leti je divjaška topla pod vodjem A. Duminija umorila socialističnega vodjo v Italiji Giacomoa Matteottija. Dumin se je skrivlil pod napadnim imenom, zaposlen kot šofer. Prijeli so ga v Piacenzi.

Zastopniki italijanske delavske zveze so odpotovali v Sovjetsko zvezo 22. t. m. Tajnik splošne delavske zveze je izjavil, da bo odposlanstvo italijanske delavske zveze v Sovjetski zvezi načine obnovitvenega dela. Splošna delavska zveza v Italiji šteje okrog 5 milijonov članov.

Udarništvo - TEMELJ USPEŠNE OBNOVE

Udarniško delo v črnem revirju

Med vsemi industrijami, ki so pri obnovi naše porušene domovine poklicane, da kar najhitreje postavijo svoje normalno delo, je gotovo prva pridobivanje premoga. Od zadostne količine te nadvse važne surovine zavisi tako rekoč delo in obstoj vse ves promet, katerega redno obratovanje je za obnovo odločilne važnosti, in končno preskrba naših gospodinjstev s potrebnim kurivom za kuho in ogrevanje.

Zavedajoč se gornjih dejstev, je tudi Trboveljska premogokopna družba kot največji producent premoga v federalni Sloveniji napela vse sile, da stavi na razpolago za obnovo čim večje količine premoga. Pri tem je morala in še mora premagovati ogromne težave. Okupator je zaradi svojega brezobzirnega in roparskega izkoriščanja naših rudnih bogastev zapustil rudnike v Sloveniji v skrajno zanemarjenem stanju. Okupator je izvajal odkopavanje na nestrokovnjaški način brez ozira na posledice, ki morajo nastopiti. Ker ni zasipal nastalih prazin, so bili povzročeni zruški, nastajali so jamski požari, ki jih je treba pogasiti ali vsaj omejiti. Pod pritveto, da popravljajo nekake kaotične razmere, ki naj bi vladale v rudnikih Trboveljske premogokopne družbe, je okupator povzročil veliko škodo na našem narodnem imetju. Ker je vedel, da ne bo mogel več dolgo gospodariti, je opustil vsako pripravljivo delo za odpranje novih premogovnih polj, ki naj služijo v nadomestilo za odkopane sloje. Rudniki so ostali brez vsake zaloge surovin in polizdelkov, zlasti jamskega lesa, pa tudi brez nadomestnih delov za stroje. Poleg tega je v začetku občutno primanjkovalo kvalificiranih delavcev, ker je veliko število teh odšlo v Narodno osvobodilno vojsko. Mnogi od njih so žrtvovali svoja življenja za lepšo in boljše bodočnost naše domovine.

Kljub vsem naštetim težavam je s podporo in polnim razumevanjem nadrejenih oblastev, posebej ministrstva za industrijo in rudarstvo, doseglo dosedanje delo v črnem revirju razveseljujoče rezultate, saj se je produkcija premoga v trboveljskih rudnikih dvignila še več ko na polovico predvojnne višine in se položaj stalno izboljšuje. Te-le številke v odstotkih so za zgled tudi drugim industrijam:

V juniju se je proizvodnja dvignila za 76 in v juliju za 233 odstotkov; v avgustu želimo te številke še nadkiliti. Tako se bomo počasi že bližali najnižjim produkcijskim številkam normalnega časa.

Razni obrtniki, posebej peki, civilni in vojaški, krijejo v redu svoje potrebe pri družbi. Sedaj pridejo — kljub vročini — že tudi naša gospodinjstva na vrsto. Sporočamo prijetno vest, da bo v kratkem več tisoč ton premoga za gospodinjstvo na rapalogo Ljubljani, Celju in Mariboru

Požrtvovalno delo v Trbovljah

Tisto nedeljo zjutraj, ko so se izvoljeni delegati odpravljali v Ljubljano na kongres Osvobodilne fronte, so se v revirju zbirali rudarji k požrtvovalnemu delu za obnovo. Na zapadnem obratu so se tega četa lotili tudi pisarniški nameščenci ter tovariši od Narodne milice. To ni bil svaški »Pancer — šilt«, temveč veselo delo za obnovo naših vasi in naših podjetij. Pri svojem prostovoljnem delu so rudarji mislili tudi na kmete, ki so vsa štiri leta nosili breme najtežje osvobodilne borbe. Za-

služek prostovoljnega dela za obnovo je mezza poldrugega delavnika. Del tega zasluzka dobijo okoliški kmetje, ki so bili med vojno najbolj prizadeti. Denar sprejema po družnicah strokovne organizacije ter ga potem pošilja federalnemu tajništvu v Ljubljano. Dela za obnovo so se udeležili tudi nameščenci vseh uradov ter delavci iz opekarnice in dnevnega kopa, od koder so nekatere tovarišice prostovoljno prevzele tudi delo v jami. Pri udarniškem nedeljskem delu je izkop premoga za 53 odstotke presegel normalno storitev.

Delavci cementarne so popravili popolnoma razdejano žičnico v dolžini 2500 m, kar je bilo neobhodno potrebno pri zvišanju proizvodnje. Tovariši iz delavnice so skoraj mesec dni delali po 14 ur na dan ne misleč na počitek. Veseli so se vračali vsak dan s hraba domov ter pripovedovali, da bo začela žičnica kmalu obratovati. Velikemu trudu delavcev in tudi pomoči delovodij se je treba zahvaliti, da je bilo delo končano v rekordnem času. Tudi tovariši, ki niso zaposleni v tovarni, a pre-

ter tudi drugim centrom, ki so morali dosedaj zaradi važnejših potreb čakati na kurivo. Saj si je celo trboveljski rudar tako rekoč odrgal od ust svoj davno uveden in upravičeni deputatni premog in ga dal splošnosti za najnujnejše potrebe na razpolago.

Kakor v ostalih industrijah, so tudi glavni trboveljski rudniki Trbovlje, Zagorje in Hrastnik delali v prvi polovici tekočega meseca po eno nedeljo brezplačno za obnovo. Uspehi teh del so nad vse pričakovane ugodni in kažejo, da se delavstvo in nameščentvo, ki se je teh del udeležilo, zaveda položaja, v katerem se nahaja naša industrija, in potrebe po čimprejšnji normalizaciji.

Posamezni rezultati teh udarniških nedelj so naslednji:

Rudnik Trbovlje: Za obnovo je delal 15. t. m. Dela so se udeležili vsi delavci in nameščenci brez izjeme, celo takli, ki so se nahajali v bolniškem stanju. V tej udarniški nedelji so producirali približno 50 odstotkov več kot normalno.

V opekarni Trbovlje je tega dne proizvodnja znašala 25 odstotkov nad normalo.

Rudnik Zagorje je za obnovo delal tudi 15. t. m. ob polni udeležbi vsega delavstva in nameščentva. Nakopali so 31 odstotkov nad normalo.

Rudnik Hrastnik: Brezplačni delavnik za obnovo je bil 1. avgusta. Delavci in nameščenci so se ga udeležili stoodstotno. Prav tako so se udeležili dela v jami tudi člani Narodne zaščite in MOOF.

Če kdo, potem zaslužil odklopanje za svoje delo naš jamski delavec, ki vztraja ob še nezadostni hrani in še ne dovolj urejenih razmerah v udarniškem poslu po osem ur globoko pod sončnimi trboveljskimi hišami, travniki in vrtovi. Ob tem soncu se greje v zemeljskih, dostikrat nevarnih globčinah. Ne premišlja o današnjih težavah in napakah, ki jih delamo, ne kritizira, potrk, per ve, da ga ne bomo ogojufali s preveč odprtimi škarkami, ki nastajajo, če si z zasluženim mezdo ne more kupiti potrebnih materialnih in kulturnih vrednot. V popolnem zaupanju in pravem duševnem nastorjenju ustvarja nove dobrine za nas. Storitve trboveljskega kopača v jami že danes prekopa — kljub slabi prehrani storištev iz predvojnega časa. Ta kopač zasluži za svoje delo javno pohvalo! Mi pa smo dolžni obvarovati njegovo udarniško delo z udarniškim možganskim delom. In to bomo storili!

Dr. Rozman.

Opomba uredništva: Kakor nam je znano, je bilo pred kratkim v Beogradu zasjedanje ministrov za rudarstvo iz vseh federalnih vlad in zveznega ministra za rudarstvo. Na tem zasjedanju so sklenili, da se da rudarjem premog spet v deputat. Ni pa še določeno, v kakšni količini.

Veliki delovni uspehi mariborske kurilnice

Železniška kurilnica v Mariboru je v zadnjem tednu junija popravila mnogo strojev. Povprečno pride na en stroj okrog 5 delovnih ur. Kurilniška delavnica za večja in glavna popravila je zgotovila 3 stroje, v delu pa jih ima še 7 in bo za vse to delo potrebnih vsega skupaj 1670 delovnih ur. V 540 delovnih urah je bilo pod neugodnimi okolnostmi natovorjenih pet vagonov ruševin, istočasno pa so razkladali in zložili tudi en vagon lesa in opravili še razna druga dela. V 430 delovnih urah je bilo na Tezmem avto-genično razrezanih in na vagono natovorjenih 7 razbitih vagonov, poleg tega pa so bili utirjeni 3 vagoni, ki so ležali v bombni jami. Na Tezmem pomaga kurilniško osebje sekciji za vzdrževanje proge popravljati od bomb porušeni vodovod. V 1224 delovnih urah je bilo skopano 370 kubičnih metrov zemlje ter v izkopanem jarku na novo montiran vod.

TELESNA VZGOJA

Od 1. do 10. julija pa je bilo v rednem delovnem času udarniško izvršeno večje in težje popravilo dveh strojev, ki sta zdaj že v prometu. Razen tega je bilo izvršenih več sto manjših popravil strojev. Vsa ta popravila so bila nujna in izvedena so bila po večini v srednjem ustroju. Popravljani so bili tudi trije stroji, ki so bili za promet nesposobni, ker so jih okupatorji pred umikom hudo poškodovali.

Na postaji Štore so kurilniški delavci očistili prometni tir, na katerem so bili požgani vagoni, ter tako omogočili promet tudi na tem delu proge. Odstranjenih je bilo 11 poškodovanih vagonov. Čiščenje so opravili delavci tudi v območju postaje Slovenska Bi-

strica, kjer sta bila odstranjena dva poškodovana vagona. Z glavne proge so bili pripeljani stroji, da bodo v kurilnici ali delavnici spet usposobljeni za promet na vseh slovenskih progah. Zdaj vtirjajo dva stroja krajevne proge Velenje—Celje, kurilniška delavni-

Udarniški uspeh v Bergmanovi tovarni v Celju

Delavstvo in nameščentvo tekstilne tovarne Bergman v Celju se zaveda svoje velike dolžnosti pri gospodarski obnovi in kakor je med okupacijo na vso moč sabotiralo, tako se posveča zdaj delu z vso marljivostjo in požrtvovanjem. V tiskalnici je bila meseca maja v pogonu komaj dobra tretjina strojev, junija pa že več kot polovica, kar se je doseglo na ta način, da se je vrnilo na delo nekaj starih delavk in da so se izučile nekatere novinke.

Od maja do junija se je izdelovanje surovega blaga povečalo za 45%. Delavstvo je zelo pridno, želijo pa vsi, da bi čim prej dobili boljše predivo. Zdaj izdelujejo blago večinoma z naj-

Pomenek z dopisnikom

o izobrazbi in samoizobrazbi

Tovariš H. N., ki sicer meni, da ne zna pisati in da bo »tudi ta papir zmečkan in vržen v koš«, nam je med drugim pisal takole:

Vsi delavci smo srečni, ker živimo svobodno v novi Titovi Jugoslaviji, s to srečo pa živimo nekako sami zase, ko ne znamo svojih čustev izraziti na zunaj, da bi bil naš občutek svobode in sreče boj skupen, izraziti, življenja na zunaj, glasen. Kadar govorim s tovariši, spoznavam iz beseda njihovih oči, iz njihovih kretenj in načina govorjenja, da se zavedajo svobode in da so srečni, toda ne znajo si dati duška in tako ostane vse zaprt v srcih. Svojo srečo pa morajo delavci tudi glasno priznati, naj čujejo naši nekdanji tlačitelji, da smo kljub zatiranju ostali in postali svobodni, kakor še nikdar nismo bili. Vsa ta sreča pa je pri mnogih delavcih nekam skrita, boječa. Drug drugega iščejo in hrabrimo, da bi bolj glasno pokazali svojo srečo.

Vse to mi je prišlo na misel, ko sem bral članek o bralni uri. V podjetju, kjer sem v službi, se mi zdi, da imamo premalo sestankov, na katerih bi se pogovorili o vsem, kar bi morali vedeti, in o naši politični vzgoji, ki je sedaj še kaj pomanjkljiva. Čudno to ni, saj smo bili dolgo pod okupatorjem in morali smo poslušati marsikaj, kar nam je grenilo vso dušo.

Potem navaja članke, ki so mu bili v »Delavski enotnosti« posebno všeč, ter nadaljuje:

Mnogo tovarišev vsega tega ne prebere, mnogi bero, pa vsega ne razumejo, ker bero površno. Drugi spet marsikaj vprašujejo, pa ni nikogar, ki bi jim objasnjal, ker nas je premalo skupaj. Sedaj smo vendar svobodni, sedaj smemo vendar vse vprašati, na vse odgovarjati, vse vedeti. Zakaj se ne bi sestajali na bralnih krožkih, se o vsem pogovorili, marsikaj novega izvedli, se poučili, napravili načrte za ožje in širše obsežje in potem takoj stopili na delo? Tako pa nekako čakamo drug na drugega, ne začne pa nobeden. Pri nas je mnogo takih, ki so pripravljeni na delo, pa če kdo kaj začne, se najde drugi, ki mu reče, da ne bo ničesar izvedel. Le pogum, sami moramo začeti! Če nam ne bo šlo, bomo poklicali še druge, ki bodo hoteli

»Svoboda« je razširila svoje področje

V mladinskem domu na Kodeljevem je bilo 9. t. m. zborovanje fizikulturikov, sklicano z namenom, da se ustanovi društvo za telesno vzgojo za vzhodni del Ljubljane. Zborovanje je bilo dobro obiskano, najbolj od vseh zborovanj take vrste v zadnjem času. Močno zastopana je bila zlasti mladina, a tudi starejših športnikov je bilo precej. Zbrane tovariše in tovarišice je pozdravil tov. Pfundner, o pripravah za ustanovitev društva pa je poročal tov. Zorko. Glavni referat o delovanju društev in klubov je imel tov. Gustina, ki je podrobno analiziral delovanje vseh športnih panog in prikazal posledice napačnega dela na sportnem polju v predaprilski Jugoslaviji. Poudaril je, da je bilo delovnemu ljudstvu oteženo delovanje na sportnem in kulturnem polju ne samo od oblasti, temveč tudi od nekaterih športnih krogov. V svojem referatu je prikazal cilje in namene novih telesnih vzgojnih društev, ki so za vse državljane Titove Jugoslavije in v katera je vabljeno zlasti delovno ljudstvo ter mladina.

Zborovalci so soglasno sklenili, da se pridružijo »Svobodni« z dodatnim imenom »Svoboda — vzhoda«. Iniciativni odbor je bil razširjen in so v njem večinoma sami znani športniki. Sprejet je bil tudi predlog,

pa pa bo v kratkem usposobila 3 težke madžarske stroje za promet na progah Maribor—Ljubljana, Ljubljana—Zagreb in Zagreb—Maribor.

Delo na Tezmem se nadaljuje in bodo v najkrajšem času prosti vsi tiri, ki so bili deloma poškodovani. nižjimi številkami od 8 mm Vigogne v votku navzdol.

V obratu pa imamo tudi lep primer iznajditeljske pobude. Tov. Andrej Turnšek, barvarski pomočnik, je dal idejo za preureditev naprave za barvanje in izpiranje. S to svojo znanjbo je omogočil pri barvah in drugih kemikalijah prihranek za 25% in tudi to, da se pri manjši potrošnji premoga in pare pobarva v 10 urah do 200 m več blaga. Ta primer izboljšanja delovne metode je vse hvale in posnemanja vreden.

Na svojem zadnjem sestanku je delavstvo tudi sklenilo, da bo po enkrat na teden delalo po 3 ure več ter se tudi s tem prostovoljnim in pospešenim delom urstilo med udarnike.

in znali. In napravili bomo vse, prav vse!

Z zadnjim stavkom je tovariš povedal veliko resnico. Tudi to se da doseči, da bodo delavci s popolnim razumevanjem brali svoje glasilo ter se iz njega marsikaj naučili. Samo hoteti je treba. Velika zmota našega ljudstva je globoko ukoreninjena in razširjena misel, da večja in globlja izobrazba preprostemu človeku ni dosegljiva in da mu tudi ni potrebna, ker imajo nanjo monopol tisti, ki so dovršili visoke šole. Povprečna kultura stopnja našega ljudstva je razmeroma visoka (znanje branja in pisanja, razširjenost časopisja in knjig), zelo ozka pa je plast tistih ljudi iz ljudstva, ki so po samoizobrazbi brez srednjih in višjih šol z lastnim duševnim naporom razvili v sebi sposobnost obvladanja težjih znanstvenih vprašanj. Ta plast je pri nas celo mnogo ožja kakor pri narodih, ki so dosegli mnogo nižjo povprečno kulturno stopnjo. Pomanjkanje dovolj močne plasti res izobrazjenih ljudi, ki po svojem socialnem položaju ne spadajo v inteligenco, je bila rana v našem socialnem in kulturnem življenju.

V našem ljudstvu je bila velika bojazen pred težavami izobraževanja in iz te bojazni je izšla misel, naj bo znanost sploh prepuščena inteligenci, ki je za to šolana, in ona naj ljudstvu posreduje plodove znanosti v poljudni knjigi in poljudnih predavanjih. Pri tem se je beseda poljudnost zlorabljala. Marsikomu se časopisi in knjige že na prvi pogled niso zdele poljudne, pa jih je odložil, češ da so zanj pretežke. Na ta način se je razpasla duševna lenoba. Tega mora biti zdaj konec, kajti delovno ljudstvo se zaveda svojih moči in svoje sposobnosti.

Izobrazba je proces dviganja človeka od neznanja k znanju, a tudi od majhnega znanja k večjemu, od površnega k globljemu. Izobrazba pa ne gre v nikogar sama od sebe, treba si jo je priboriti v duševni borbi, z duševnim trdom in naporom. Treba je poguma in vztrajnosti. Tovari H. N. je to spoznal, ko je postavil geslo: Napravili bomo vse!

Ustanovite torej bralni krožek in čeprav vas je v začetku samo nekaj, boste kmalu vsi z razumevanjem in s pridom brali časopise in knjige!

TELESNA VZGOJA

da se z udarniškim delom uredi sportno igrišče, tov. Pfundner pa je zaključil zborovanje s pozivom, da pristopijo čim prej k aktivnemu delu na terenu.

Plovba na reki Manič je v glavnem obnovljena. Manič je velikega pomena za promet severnega Kavkaza, razen tega je del prometne zveze, ki naj poveže Kaspisko in Azovsko morje. Prekop v ta namen so začeli kopati v dobi Stalnovih petletki, med vojno so pa Nemci razstrelili mnoge jezove in obnova je doslej terjala mnogo požrtvovalnega dela. Plovba je bila obnovljena na precej dolgi progji (160 km). Skupna dolžina plovne reke bo znašala 330 km.

Eden največjih rečnih jezov. V Azerbajdžanu ob izviru reke Kure, ob vzhodni kavkaškega pogorja bodo postavili jez, ki bo po velikosti drugi za znanim jezum na Dnjepru. Za njim se bo nabirala ogromna količina vode: to bo največji vodni rezervoar na svetu, in sicer v dolžini 75 in širini 25 km; vseboval bo 7 milijard kubičnih metrov vode. S pomočjo te zaježitve bo omogočeno namakanje velike površine doslej neizkoriščenega ozemlja, in sicer poldrug milijon hektarjev. Tako bodo lahko povečali nasade bombaža za 400.000 hektarjev. Za jez bo treba 600.000 kubičnih metrov betona in 25.000 ton jekla. Elektra na jez bo imela zmogljivost milijardo 400.000 kW.

Iz Sovjetske zveze

Počitnice imajo letos prvič po 4 letih vojne sovjetski tovarniški delavci in uradniki. Tisoče delavcev in nameščencev je bilo posilanih v počitniške domove in okrevališča ter zdravilišča. V tem poletju je bilo odprtih že 75 odstotkov okrevališč, ki so jih Nemci opustili in uničili. V 15 novih sanatorijih na južni obali Krima bo iskalo letos zdravja 25.000 ljudi. Vsi, ki pojdejo na počitnice, bodo prejeli polno plačo med počitnicami.

Muzej Leva Tolstojca so preselili iz Tomška v Moskvo. Muzej vsebuje okrog milijon dragocenih razstavnih predmetov, na primer rokopise Tolstojca, dalje redke prevode pisateljevih del, ki so izšla v 36 letih v 58 jezikih.

Največje vodne turbine za veliko elektrarno na Dnjepru (Dnjepropetrovsk) bodo izdelale leningrajske kavarne. Elektra na Dnjepru je bila ena največjih na svetu pred vojno. Turbine zanjo je delala ameriška tovarna. Prejšnje turbine so proizvajale po 91.000 konjskih sil, medtem ko bodo nove turbine sovjetskega izdelka proizvajale po 100.000 ks.

Najzanimivejši sovjetski vzgojni zavod je šola nadarjenih, glasbena šola na moskovskem konservatoriju. Na nji je 450 gojencev. V šolo sprejemajo le glasbene nadarjene otroke in vsako leto odslavijo gojence, ki se ne izkažejo s posebno nadarjenostjo, zato je sleherni absolvent nadpovprečen glasbenik. 450 gojencev poučuje 150 učiteljev.

Primer zgledega junaštva. Zdaj je bilo objavljeno, kakšne izredne uspehe je dosegel med vojno prostovoljski tankovski zbor z Urala, ki se je vanj vpisalo mnogo uralskih kovinarjev. Njihovo orožje so izdelale uralske tovarne. Zbor je napravil pot od Urala do Berlina in Prage. Bojeval se je pred Orlom, Brjanskom, vtril je Belo Rusijo, razbil Nemce v Ukrajini, zmagovito je prodiral skozi Poljsko in udeležil se je naskoka na Berlin. Uničil je nad 105.000 sovražnih vojakov, ujel jih je pa nad 53 tisoč. Zbor je bil imenovan 27 krat v Stalnovih dnevnih poveljih. V zboru je 26 junakov Sovjetske zveze.

Prosvetno življenje v sovjetskih tovarnah. Tovarne v Sovjetski zvezi niso le torišča dela, temveč tudi prosvetnega izživljanja. V ta namen imajo posebna poslopja. Tako ima tovarna avtomobilov »Stalin« v Moskvi palačo kulture, ki jo obišče vsak večer okrog 5000 delavcev. Delavstvo se udeležuje koncertov in predavanj, filmskih predstav itd. Palača ima dovolj prostora za prosvetno delovanje, za izobraževanje delavstva in druge kulturne potrebe ter za razvedrilo. Klub v tej palači ima dvorano, ki lahko sprejme 4.000 obiskovalcev, razen tega pa ima še številne manjše prostore. V palači je tudi prostor za 8.000 otrok. Otroci imajo svoj klub, knjižnico in druge prostore.

Ena največjih avtomobilskih tovarn bo sezidana v Dnjepropetrovsku. Zavela bo zelo velik prostor, saj bo obsegala okrog 200 hektarjev. Samo glavno poslopje bo imelo 10.000 kvadratnih metrov zgradbene plošve. Ob tovarni bo zraslo celo stanovanjsko mesto na površini 220 hektarjev. Delo najznamenitejših sovjetskih arhitektov nam prikazuje prvi zvezek »Svetovne arhitekture«, revije, ki jo izdaja Akademijska arhitekturna Sovjetske zveze.

Kulturno življenje v Vilni je oživelo. Po letu osvoboditve Vilne je življenje v tem mestu v splošnem že urejeno in v obratu so skoraj vsa podjetja, povsem je pa tudi obnovljeno kulturno življenje. Delujejo vse kulturne ustanove od akademije znanosti do raznih znanstvenih zavodov in šol. Vseučilišče je bilo odprto že lani. Nedavno sta bili odprti dve ljudski univerzi. V mestu so odprta vsa gledališča in vse šole.

Močan vrelec nafte je privedel na dan pri Groznom. Nafta leži v globini 900 m. Vrelec daje po 200.000 ton nafte na dan. Polzunkov rov so izvrtali letos aprila. Zdaj bodo izvrtali še 5 rovov. Kaže, da so naleteži na izredno bogato ležišče nafte.

Velika razstava trofej v Moskvi zbuja izredno zanimanje. Razstavljeno je najboljšo moderno nemško orožje, ki je moralo podležti udarnosti Rdeče vojske, zlasti letala, ki so si Nemci obetali od njih posebno mnogo.

Letošnji stavbni program je najobširnejši za razvoj težke industrije v Sovjetski zvezi, sezidane, popravljene ali obnovljene pa bodo tudi mnoge druge tovarne; največ zidajo na jugu.

Ladje dvigajo na Onegskem jezeru. Ko so se Nemci umaknili od Onegskega jezera, so potopili nekaj ladij, ki jih zdaj sovjetski mornarji dvigajo. Rešili so tudi plavajočo popravilnico za ladje.

Obnova Plovbe na Nemenu. Za plovbo na Nemenu so sovjetske oblasti pred vojno zelo mnogo žrtvovale. Zbranih in popavljenih je bilo okrog 300 potniških ladij in vladilcev, tako da je bilo pred izbruhom vojne pripravljeno vse za začetek plovbe. Nemci so potopili najboljše ladje, požgali ladjedelnice in razstrelili mostove. Po osvoboditvi Kovna se je začela obnova plovbe. Dvignili so 50 potopljenih ladij, popravili pa so jih skupno 64; v 10 mesecih je bilo vloženo v obnovitveno delo 5 milijonov rubljev. Obnovljene so bile vse popravilnice ladij. Plovba na Nemenu ima veliko bodočnost, ker bo proga dolga namesto sedanjih 263 km celo 2000 km.

Velike namakalne naprave v Armeniski socialistični republiki. Namakalne naprave, nove prekope, so začeli delati že l. 1922 in zdaj namakajo že 200.000 hektarjev zemlje, medtem ko je namakalno področje l. 1913 znašalo le 13.000 ha. Med zdajšnjo vojno so kljub vsem težavam povečali namakalno področje za 20.000 ha. V delu so še veliki prekopji, tako da se bo rodovitna zemlja še zelo povečala.

Veliko električno centralo so začeli zidati ob Oki. Elektra na Oki je bila Moskvi okrog 100.000 kW električne energije.

Nemci so uničili milijon kolhozni hiš, 22.700 kmetijskih šol, 7.250 bolnic itd. Na področju Smolenska je bilo požganih okrog 2000 vasi, na moskovskem področju pa 640. Te številke je treba vedeti, če hočemo pravilno oceniti obnovitveno delo v Sovjetski zvezi v tem času ter dosedanje uspehe.

Pol milijona ton premoga več so izkopali uralski rudarji v prvi polovici letošnjega leta s proizvodnjo lani.

Za obnovo ruskih mest je sovjetska vlada lani odobrila 285 milijonov rubljev, letos pa 311 milijonov. Sezidali bodo najmanj 25.000 stanovanjskih hiš.